

periode 1801-1900

Laatst bijgewerkt: 13-03-2014

± 1800

Publicatie van de "provisioneele commissie der **Barneveldse** Oeconomie" betreffende verkoop van obligaties ten behoeve van de aanleg van een kanaal.

bron: GAB,

1800,

In de kerktoeren van **Garderen** hing vroeger een klok met het opschrift: "*John Clarcke Thwaites Well. London 1800*".

bron: Haasloop Werner, Historische Wandeling in de gemeente Barneveld door -, in: blz. 205.

1800, 4 feb.,

Louis Samuel Meynet verkoopt het huis "De Schaffelaar" te **Barneveld** aan Abraham Hopman. Hijzelf kocht het voor f. 95.000,- van de erfgenamen van Lucas Willem, baron van Essen. Hopman zou het huis gedurende dat jaar hebben bewoond. Hij betaalde de koopsom echter niet ofschoon hij hiertoe 17 maal zou zijn gemaand. Er wordt wel verondersteld dat Hopman de brand stichtte.

bron: GAB, Collectie Bouwheer

1800, 30 jul.,

Mejuffrouw Nennetje van Essen verkoopt aan Steven van Selm het huis in **Barneveld** staande tussen Breunis van Putten en de Groenesteeg aan de westzijde voor f. 1.400,-.

1801

Onderhandse voorlopige akte, waarbij Willem Derksen het halve goed **Wenckum** verkoopt aan Evert Jansen (van de Peppel) en diens vrouw Maria Reyers.

bron: GAB, Huisarchief goed Wenckum, inv. nr. 16 (blz. 5)

1801

Stukken betreffende de verkoop door Allard Ph.R.C. van der Borch van goederen en rechten in de buurtschap Esveld in **Barneveld**, 1801, 1803.

bron: Archief Huis Verwolde, inv.nr. 1271

1802

Jaartal op een klok in de toren der NH kerk te **Garderen**. Middellijn aan de slagrand 82 cm. Gieter? Opschrift: "*Ioachim de Waal, predicant. Aart Hendrikse van Meerveld. Jan Gerbrigsen van Sol. Kerkmeesters, 1802*".

bron: Opgenomen door J.v.d. Broek en J.E. Romijn tijdens de Tweede Wereldoorlog.

1802

Brief van de richter van **Barneveld** betreffende de inbeslagname van aardappels van Willem van Renselaar.

bron: Hooren, D.A.A. van, Inventaris van de oud-rechterlijke archieven van het ambt Nijkerk, bibl.nr. 2908, blz. 62, inv.nr. 406.

1802, 31 mrt.,

Teunis Elbertsen verkoopt aan Aart van Soeren en Aaltje Jongkamp echtel. een huis, schuur en bergen en een campje lands daarachter aan het beekeneind te **Barneveld**, vanouds genaamt de reisende man, daar tans de Bonte Koeij uijthangt, met een camp bouwland de Engelpcamp genaamt, groot 1 ½ morgen, voor 2000 Car. gl.

1802, 1 okt.,

Uit de restanten van een vleugel van het afgebrande huis "De Schaffelaar" werden schuiframen en ander materiaal verkocht ten behoeve van de reparatie van de pastorie te **Kootwijk**.

1803

Naamlijst van armen in **Voorthuizen** die ingevolge de schenkingen door Henrick Wouters, Huijch

Verhorst en Broenis van Meerveld, door de regenten zijn bedeed, 1803, met hierop betrekking hebbende stukken, [1607], [1625], 1681, 1698, 1607-1803.

bron: Amersfoort, Archief Eemland, Archief Burgerweeshuis Amersfoort, nr. 218

1803

Stukken betreffende de verkoop door Allard Ph. R.C. van der Borch van goederen en rechten in de buurschap **Esveld** in Barneveld, 1801, 1803. 1 omslag.

bron: Ruitenbergh, G.M.W., Archief van het huis Verwolde (14^e – 20^e eeuw) en familiearchief Van der Borch van Verwolde (15^e – 20^e eeuw). Arnhem, 2002, blz. 157 nr. 1271.

1803

Overzicht van de inkomsten uit de verpachting van verschillende boerderijen in **Barneveld**, opgesteld ten behoeve van Allard Ph. R.C. van der Boch, 1803, 1 stuk.

bron: Ruitenbergh, G.M.W., Archief van het huis Verwolde (14^e – 20^e eeuw) en familiearchief Van der Borch van Verwolde (15^e – 20^e eeuw). Arnhem, 2002, blz. 148, nr. 1275.

1803, 22 mrt.,

Eerste 'bouwvergunning' en tevens voorschrift ter voorkoming van brand:

"Het Gemeentebestuur des ambts **Barneveld** consenteren en octroijeeren aan Aart van Soeren woonagtig in den carspel Barneveld en zijne erven; (...) een stuk gronds aan het Beekeneind gelegen, zo als hetzelfde ten overstaan van ons is afgebakent, met verder consent om dat stuk grond te mogen bebouwen, mids egter het gebouw daarop te zetten met hard dek worde gedekt en zulks ten erfpagtsrechten, voor een jaarlix canon van twee guldens."

bron: ORA 0203, boek 838, dorp Barneveld, folio 156verso, d.d. 22 mrt 1803.

1803, 10 jun.,

Besluit van het ambtsbestuur om het steegje tussen de Catharinastraat en de Groenesteeg te **Barneveld** te doen bestraten. nb. Is het Dijkje.

bron: GAB, Resolutieboek ambtsbestuur, deel VI, fol. 8

1803, 10 jun.,

Besluit ambtsbestuur om aan het departementaal bestuur te verzoeken de buurtschappen **Uddel** en **Meerveld** weer onder het ambt Barneveld te doen vallen.

bron: GAB, Resolutieboek ambtsbestuur, deel VI, fol. 9.

1803, 1 jul.,

Het ambtsbestuur neemt kennis van het bericht dat de landdrost het verzoek aan het departementaal bestuur inzake de hereniging van **Uddel** en **Meerveld** met het ambt Barneveld zal steunen.

bron: GAB, Resolutieboek ambtsbestuur, deel VI, fol. 9.

1804

Stukken betreffende de verkoop door Lubbert van der Hoef en Jacobus en Willemijntje van der Vliert aan Gerrit van Thiel, Wilhelmus van den Ham, J.J. Onck, Hermanus Scholten, Wouter van Coestapel, Pieter Budding en Geurt Blokhuijs van een huis, hof en een kampje land in het dorp Barneveld, 1804, 1805.

bron: GAB, Collectie (losse) akten

1804, 27 apr.,

Besluit van het Staatsbewind der Bataafse Republiek betreffende de overdracht van de dijk tussen Arnhem en Nijmegen, de Canonsdijk, de Hattemerdijk en de **Voorthuizerweg**, alsmede van de daarbij behorende tolleren aan het Departementaal Bestuur van Gelderland per 1 mei 1804.

V: a1980

bron: Drost, J., Gelderse Plakkatenlijst 1740-1815. Zutphen, 1982, blz. 172, nr. 718.

1804, 1 sep.,

Vechtpartij in **Voorthuizen** waarbij een Franse huzaar, een ordonnans van de compagnie d' Elite van generaal Marmont, gewond wordt.

bron/literatuur: Elsevier, J.J., Verhaal van de militaire executie, het dorp Voorthuizen, op de Veluwe in Gelderland, aangedaan, in het jaar 1804, op last van den Franschen generaal Marmont (...) Leyden,

1815; zie ook: Crebolder, G., De bezetting van Voorthuizen in 1804, medegedeeld door schout I.J. Elsevier. in: Gelders Mengelwerk. Korte bijdragen tot de geschiedenis van Gelderland. Zutphen, 1979, blz. 131-137.

1804, 2 sep.,

Begin van de bezetting van het dorp **Voorthuizen** door de Fransen (werd opgeheven op 25 september).
bron/literatuur. Elsevier, J.J., Verhaal van de militaire executie, het dorp Voorthuizen, op de Veluwe in Gelderland, aangedaan, in het jaar 1804, op last van den Franschen generaal Marmont (...) Leyden, 1815.; zie ook: Crebolder, G., De bezetting van Voorthuizen in 1804, medegedeeld door schout I.J. Elsevier. in: Gelders Mengelwerk. Korte bijdragen tot de geschiedenis van Gelderland. Zutphen, 1979, blz. 131-137.

1804, 21 dec.,

C. en R. Berenkamp worden door het Hof van Gelre veroordeeld en als gevolge daarvan ontslagen wegens brutaliteit tegen de schout en het leger.
bron: Hof van Gelre, dossiernr. 4739/87.

1805, 29 aug.,

De raadpensionaris van de Bataafsche Republiek **te Voorthuizen**.
bron: Collectie Bouwheer, TERSCHUUR. 2. Overheid. Aantekeningen over tolrecht. Thinsregister.

1806, 1 jan.,

Indeling in ressorten en arrondissementen t.b.v. de invoering van algemene belastingen. 2e arrondissement Harderwijk: stad een vrijheid Harderwijk, Hierden, gehele drostambt Over-Veluwe m.u.v. Hoevelaken en Scherpenzeel (deze bij dep. Utrecht), dus ook: **Barneveld, Voorthuizen, Garderen, Kootwijk en Elspeet**.

1807

Authentieke afschriften van het besluit van de Landdrost, houdende kennisgeving van de aanstelling van J.C. van Jordan, D. Kraay en J. Daniels Capel tot gaarders der onbeschreven middelen respectievelijk te **Barneveld, Garderen** en Loenen, 1807.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Archief Landdrost Gelderland /Prefect Boven-IJssel, bron: inv.nr. 3766.

1807

Acte, waarbij Berend van Harten en zijn vrouw Dirkje Heimen en Hendrik Jansen en zijn vrouw Jantje Heimen 2/6 deel van het goed **Wenckum** verpachten aan Gerrit Evertsen van de Peppel.

bron: GAB, Huisarchief goed Wenckum, inv. nr. 19 (blz. 6)

1807, 2 jan.,

De ongehuwde, 33 jaar oude, Evert Woutersen komt om het leven door de val uit een korenberg bij J.M. Bouw in Harselaar onder **Voorthuizen**.

bron: Begraafboek Voorthuizen.

1807, 12 apr.,

Willem Jacob Krol, predikant, en Petronella Johanna Elisabeth van Dorp, echtelieden te Nieuwenhoorn, stelden in hun testament van 3-9-1804 Johan Baptist Krol, medicinae doctor te Dordrecht en Willem Hendrik Dreux, ontvanger te Rotterdam, tot voogden over hun minderjarige erfgenamen aan. Zij voegen aan dit tweetal toe Jacob Pieter van Dorp, medicinae doctor te **Barneveld** in Gelderland.

bron: Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg, Archief notaris Hugo van Andel, inv.nr. 1176.

1807, 20 mei,

's Middags komt koning Lodewijk Napoleon door **Voorthuizen**. Kerkenrekening Voorthuizen: ontvangen: van Lodewijk Napoleon, koning van Holland, tot een liefdegift voor de kerk: f 500,-.

bron: Collectie Bouwheer, TERSCHUUR. 2. Overheid. Aantekeningen over tolrecht. Thinsregister.

1807, 14 jun.,

In **Barneveld** vindt een rel plaats. De landdrost van Veluwe stuurt een assessor naar het dorp om

onderzoek in te stellen. Hierbij waren de volgende personen betrokken: Evert Gaasbeek, Gijsbert Hendriks, Peter Jets en Maas Vonk.

bron: RAG, ABF/LD/Verbaal 2409, d.d. 12 augustus 1807; **lit.:** Joor, Johan, De Adelaar en het Lam, Amsterdam, 200, blz. 610 en noten.

1807, 21 jun.,

Lambertus Jansen, zoon van Jan Jansen in **Zwartebroek**, oud twee en een kwart jaar, verdrinkt.

bron: Doodboek Voorthuizen

1807, jul.,

De invoering van de Evangelische Gezangen leidde onder andere in **Barneveld** tot ongeregelde heden. De kerkgangers liepen tijdens de dienst de kerk in en uit en zetten hun hoeden op onder het gezang.

bron: RAG, ABF/LD/Verbaal (2408) van 25 juli 1807, rapport van de schout van Barneveld van 22 juli, zie ook (2409) d.d. 12 augustus 1807. **lit.:** Joor, Johan, De Adelaar en het Lam, Amsterdam, 2000, blz. 178.

1807, 19 nov.,

Begravenis te **Voorthuizen** van C.D. Graffstede, nalatende zijn vrouw en vier kinderen. Het stoffelijk overschot werd vanuit Amsterdam naar Voorthuizen overgebracht.

bron: Doodboek Voorthuizen

1807/08:

Rustverstoringen te **Barneveld**.

bron: Arnhem, RAG

1808

"In den jare 1808 werd, op last van koning Lodewijk, onderzocht, in hoever deze beek (De **Barneveldsche beek**, red.) tot in de Eem bevaarbaar gemaakt zou kunnen worden: sedert dien tijd heeft men echter van dat ontwerp niet meer vernomen."

bron: Statistieke beschrijving van Gelderland, uitgegeven door de Commissie van Landbouw in dat Gewest. Arnhem, 1826, blz. 98

1808, ± 7 aug.,

Zondagmiddag om 18.00 uur is koning Lodewijk Napoleon in **Barneveld**. Bij "De Roskam" werden paarden gewisseld.

bron: Collectie Bouwheer, TERSCHUUR. 2. Overheid. Aantekeningen over tolrecht. Thinsregister.

1808, 20 en 23 sep.,

Koning Lodewijk Napoleon komt door **Voorthuizen**. Opnieuw gift voor de kerk, nu f. 500,-.

bron: Collectie Bouwheer, TERSCHUUR. 2. Overheid. Aantekeningen over tolrecht. Thinsregister.

1809

In het Oud-Rechterlijk Archief (ORA, civielrechtelijke aktes) komen voor het eerst huisnummers voor.

bron: ORA 0203, boek 839, dorp **Barneveld**

1809, 1 jan., (tot 24 apr 1810)

Bestuurlijke indeling van het Departement. Kwartier van Arnhem; Baljuwschap Over-Veluwe: **Barneveld**, Bennekom, Ede, Elspeet, Ermelo, **Garderen**, **Kootwijk**, Lunteren, Nijkerk, Nunspeet, Otterlo, Putten en **Voorthuizen**.

1809, 30 aug.,

Vaststelling van door de ambten Ede, **Barneveld**, Nijkerk, Putten en Ermelo te betalen bedragen wegens te weinig geleverde rekruten voor het leger. n.b. Vastgesteld op een gecombineerde vergadering van deze ambten te Voorthuizen.

bron: GAE, Oud archief, inv.nr. 228.

1810, jul.,

De ingezetenen van **Stroe** tekenden in Voorthuizen een contract met A.H.J. van der Plaat, directeur

van de kort daarvoor gereedgekomen straatweg Utrecht-Deventer. In dat contract kregen de bewoners van de buurtschap "haar oude weg van Stroe naar Nijkerk" onder voorwaarden terug.
bron: Afschrift in: GAB, Collectie Bouwheer, Stroe 1. Geschiedenis en beschrijving. Cahier met historische aantekeningen, blz. 63-64.

1811

Verdeling gemeenten in kantons: Kanton Barneveld: gemeente **Barneveld** met Barneveld en Kootwijk gemeente **Voorthuizen** met Elspeet, Garderen en Voorthuizen.

1811, 19 jan.,

J.H. Baron van Zuijlen van Nievelt verkoopt aan Jan Hendrik Oink, "het huis en erf Duinkerken genaamt" te **Barneveld** voor f. 3.300,-.

1811, mrt.,

Schenking bijbel aan de Ned.Herv. kerk te **Kootwijk**. Tekst: "Mejuffrouw Nennitjen van Essen dochter van Franciscus van Essen in zijn leven godsvruchtig Leeraar der Hervormde gemeente I.C. te Kootwijk heeft mij Gerrit Jan Smalbraak, zijnde de 4den opvolger van haren zaligen vader in het jaar 1811 in de maand Maart dezen bijbel uit liefde voor en instandhouding van den godsdienst in deze gemeente, waarop zij veel betrekking heeft, en waaraan zij zeer verbonden is, tot gebruik op den Predikstoel in de kerk van Kootwijk gegeven."

bron: De Navorscher,

1811, 16 jun., (zondag)

Het dorp **Garderen** door een grote brand gedeeltelijk verwoest. Van de 25 huizen verbrandden er acht met nog drie schuren en twee (hooi- of koren-)bergen. Tussen de 25 en 30 daklozen. De brand begon in de woning van de op dat ogenblik niet thuis zijnde schoolmeester Dirk Kraaij. Hieruit vloeide een collecte voort die in het hele Departement werd gehouden en in de kerken van alle gezindten.

bron: GAB, Ambtsbrieven 1811.

1812

Brief van de Onderprefect van Arnhem en de minuut van de brief aan de Onderprefect van Amersfoort (departement van de Zuiderzee) over een klacht van de maire van **Barneveld** over het slechte onderhoud van de beken en watergangen door de aangrenzende gemeenten in het departement van de Zuiderzee, **bron:** GA, Archief Provincie Gelderland, inv.nr. 6259: met een bijlage.

1812, 1 jan.,

Ingevolge keizerlijk decreet van 21 oktober 1811 werd ons land in mairieën verdeeld. Het ambt **Barneveld** werd opgedeeld in de mairieën (en later de gemeenten) **Barneveld, Voorthuizen** en **Garderen**.

1812, 12 aug.,

Besluit van de prefect van het Departement van de Boven-IJssel aangaande de gemeentebesturen van Arnhem, Wageningen, Nijkerk, Harderwijk, Elburg, Hatterem, Zutphen, Doesburg, Doetinchem, Lochem, Groenlo, Terborg, Borculo, Bredevoort, Tiel, Buren, Huissen, Winterswijk en **Barneveld** houdende voorschriften tot opgave van ontwerpen en bijzonderheden voor de aanleg van nieuwe begraafplaatsen.

bron: Drost, J., Gelderse Plakkatenlijst 1740-1815. Zutphen, 1982, blz. 193, nr. 858.

1812, 15 aug.,

Briefwisselingen met de Commandant van de Gendarmerie en met de Onderprefecten van Zutphen en Arnhem over mogelijke onregelmatigheden in Winterswijk en **Barneveld** bij de viering van de verjaardag van de Keizer (Napoleon).

bron: Arnhem, GA, Archief Bataafse Republiek, inv.nr. 5970, met bijlagen. 1812. 1 omslag.

1812, 3 sep.,

Franstalige akte. Compareert Apolonia Gevel, weduwe van Arend van Andel, rentenierster te Brielle. Zij stemt toe in het doorhalen van een hypotheek t.l.v. Kornelia de Waal, weduwe van Jacques Drossaars, gewoonde hebbende in **Barneveld**, thans te Wou, gevestigd op: - een huis te Bergen op Zoom genaamd De Pelikaan of Het vrouwtje zonder hoofd, in de Kraemenstraat E 259 - Een

kalkpakhuis ten zuiden van de haven aldaar C 85 - een huis (nu gebruikt als kazerne) op de Weverskat aldaar, genaamd Leemskladde, E 162 en 163 - een huis in het Hofstraatje aldaar E 36.
bron: Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg, Archief Arnoldus Brocx, inv.nr. 1242.

1813

Stukken betreffende de schenking door Hendrik Wouters, Huijg Verhorst en Broenis van Meervelt aan de regenten van het Burgerweeshuis en de Armen in **Voorthuizen** van lijfrenten en de daarmee samenhangende jaarlijkse bedeling van de armen in Voorthuizen, 1813, 1824-1825, 1871.

bron: Amersfoort, archief Eemland, Archief Burgerweeshuis te Amersfoort, inv.nr. 716

1813

Kozakken in **Voorthuizen**.

bron: Onderwijzersalmanak, 1813

1813, nov.,

De commandant van het Kozakken-leger, vorst Nirischkin, heeft zijn hoofdkwartier in **Garderen**. De burgemeester van Harderwijk doet bij hem zijn beklag naar aanleiding van afpersingen door kozakken in zijn stad.

bron: Kroniek van Harderwijk, blz. 213-214.

1813, 15 nov.,

Oproer in **Barneveld**. De dorpsbevolking joeg een uit meer dan 50 man bestaand detachement douaniers onder een regen van stenen het dorp uit.

bron: Van Dedem aan Montalivet, 15 november 1813 (idem 714 (507)). **Lit.** Joor, Johan, De Adelaar en het Lam, Amsterdam, 2000, blz. 443.

1813, 3 dec.,

De gedelegeerd prefect van het Departement van Boven IJssel (Van Heeckeren van Kell) verleent de maire van **Barneveld** toestemming om Wilhelmina Reetgel(d)t, echtgenote van Aart van Marksveld (bijgenaamd "Dienders Mient"), gevangen te nemen en over te brengen naar Arnhem in verband met de door haar georganiseerde wanordelijkheden.

bron: GAB, ingekomen stukken 1813.

1813, 16 dec.,

Brief van de kapitein van de Oranje Garde van Wageningen aan de burgemeester van **Barneveld** waarin hij meedeelt dat gegadigden zich op zaterdag, 18 december, om 09.30 uur bij hem moeten vervoegen waar na de compagnie zal worden geformeerd. Tevens zal dan ook de vertrekdag bekend worden maar het stond iedereen vrij tot zo lang weer naar huis te gaan.

bron: GAB, ingekomen stukken 1813.

1813, 22 dec.,

De gedelegeerd prefect van het Departement van Boven IJssel (Van Heeckeren van Kell), deelt aan de burgemeester van **Barneveld** mee dat hij de militair commandant heeft gevraagd om op zo kortst mogelijke termijn een detachement militairen in Barneveld te legeren teneinde de mogelijke ongeregeldeheden op komende vrijdag te voorkomen en de raddraaiers naar Arnhem te laten transporteren.

bron: GAB, ingekomen stukken 1813.

1813, 22 dec.,

Publicatie van de commissaris-generaal van het Departement van de Boven-IJssel, houdende een oproep aan de inwoners van **Barneveld** zich ordelijk te gedragen en zich te onthouden van bedreigingen en geweldplegingen jegens personen en eigendommen.

V: PS, proclamaties enz., 59.

bron: Drost, J., Gelderse Plakkatenlijst 1740-1815. Zutphen, 1982, blz. 199, nr. 899.

1814, 9 sep.,

Nieuwe regeling over de Landstorm in Gelderland: in totaal 18 bataljons: 7e bataillon: Gemeente **Barneveld**, 3 compagniën, **Voorthuizen** 1 en **Garderen** 2. Lt.kol. werd C.J. van Zuylen van Nievelt.

bron: GAB, OA, ingek. stukken 1814.

1814, 30 sep.,

Beschrijving van het 'gemeentehuis' van **Barneveld**: "Een zogenaamd kantoortje, ter rechterzijde een voorkamer, waar agter een dito kleinder, een ruime binne kamer, en opkamer voorts een keuken, en deel of dorschvloer, alle in een staat van hoogstnoodige reparatie, gelijk mede de zolder, over die voorschreven vertrekken heenlopende (...). De bijde voorste kamers worden door het vredegeregt geoccupeerd, de eerste voor een vergaderkamer de tweede voor de Griffie, de andre vertrekken en verdre gedeelten van 't huis is aan de vroedvrouw dezer plaats tot vreije woning afgestaan zijnde overigens het opgenoemde opkamertje tot een provoost voor de Landstorm ingerigt.(...)" getekend J.B. Mettenbrinck.

bron: GAB, Oud archief, ingekomen stukken 1814.

1814, sep-nov.,

Brieven over de klachten van de gemeente **Barneveld** over het schoonhouden van beken en andere watergangen door gemeenten in het kwartier Amersfoort.

bron: Utrecht, Utrechts Archief, kommissarissen van de kwartieren Utrecht en Amersfoort, inv.nr. 294.

1815

"De groote weg No.I, van Amsterdan naar de Hanoversche grenzen. Dezelve komt tusschen Amersfoort en Hoevelake op Gelderschen grond, en loopt verder, langs **Voorthuizen**, Apeldoren en Twello, op Deventer, doorsnijdende dus de Veluwe in derzelver grootste breedte van het westen naar het oosten. Deze weg werd in het jaar 1815 met klinkersteen bestraat; er bevinden zich op denzelven tot Apeldoren zeven en van daar tot Deventer vijf tollen."

"De groote weg No. V, van 's Gravenhage naar de Hanoversche grenzen, loopt, voor zoo ver die deze provincie doorsnijdt, langs den weg No. I, en dus over Hoevelake, Voorthuizen, Apeldoren en Twello."

bron: Statistieke Beschrijving van Gelderland. Barneveld, 1826, blz. 493, 494

1815, 1 jan.,

Op deze datum telde **Barneveld** (zonder Garderen en Voorthuizen met de daartoe horende dorpen en buurtschappen) 2.381 inwoners, 376 huizen, 2 buitenplaatsen, 2 kerken (NH en RK), 12 grote boerenwoningen, 91 kleine boerenwoningen, 70 arbeiderswoningen, 19 timmerlieden, 6 wagenmakers, 9 smeden, 1 koperslager, 10 metselaars, 9 bakkers, 21 kleermakers, 20 schoenmakers, 1 waterkorenmolen, 1 windkorenmolen, 917,5 morgen boekweit, 1050 morgen rogge, 46, 5 morgen haver, 47 morgen aardappelen, 4,5 morgen hennep en vlas en leverde 1.250 ton turf per jaar.

1815, 21 jul.,

Barneveld wordt, samen met Scherpenzeel, Veenendaal en Ede, ingedeeld bij het 7e Militie District, hoofdplaats Utrecht, 7e canton, hoofdplaats Scherpenzeel.

bron: GAB, Oud archief, ingekomen stukken 1815.

1817, 11 feb.,

Elspeet bij KB van 11 februari 1817 overgebracht van **Garderen** naar Ermelo. **Voorthuizen** en Garderen (weer) verenigd met **Barneveld**.

1818, 1 jan.,

De drie gemeenten **Barneveld**, **Voorthuizen** en **Garderen** werden ingevolge het Reglement voor het platte land van de Provincie Gelderland (KB van 19 december 1816, gewijzigd bij KB van 11 februari 1817), verenigd tot het schoutambt Barneveld. Bij hetzelfde KB van 11 februari 1817 werd Elspeet ingedeeld bij de gemeente Ermelo.

1818, 22 mrt.,

Bliksem slaat in de toren van de Ned.Herv. kerk te **Barneveld**. Hierbij komt Evert van den Brink om het leven.

bron: Arnhemsche Courant, 28 maart en 9 april 1818.

"Is te Barneveld den bliksem in den toorn aan de Noordkant geslagen op een paas zondag. Daar is een man gedood bij het uitgaan van de kerk. Een groot gedeelten die op het kerkhof waren zijn door den slag gevallen maar het heeft geen brand veroorzaakt."

bron: Collectie Bouwheer. 3. Kerk. B. Kerkgebouw en pastorie, "uit het aantekenboek van Groenestein."

1818, 21 nov.,

Overlijden van Geertje Nuijen, 103 jaar oud, weduwe van Jan Meijnten, te **Voorthuizen**.

1819, 8 feb.,

Overlijden van Annetje Beerts van Otterlo, oud 100 jaar, weduwe van Roelof Jacobsen van Ark, dochter van Beert Wiertsen en Aaltje ? te **Kootwijk**. n.b. in Genlias staat als leeftijd van de overledene ten onrechte 1 jaar vermeld.

1821

In de gemeente **Barneveld** vindt men 5.000 bijenkorven die in dit jaar meer dan 62.000 Nederl. ponden honing en meer dan 3.000 Nederl. ponden was opleverden. In vergelijking: onder Ermelo, Harderwijk en Putten werden 4530 korven gehouden met respectievelijk een opbrengst van 38.070 pond honing en 1.900 pond was.

bron: Statistieke Beschrijving van Gelderland (Arnhem, 1826), blz. 298

1821

Akte van openbare verkoop, in opdracht van Otto Mennis c.s., aan Frederik Christoffel Herman de Wolff van Westerode van de boerenhofstede **De Modderbeek** voor f. 2.500,-.

bron: GAB, Collectie eigendomsbewijzen, nr. 0059b.

1822, 5 jul.,

Tegenstelling **Barneveld** en **Voorthuizen**. Grieven en bezwaren van ingezetenen van Voorthuizen tegen het gemeentebestuur.

bron: raadsnotulen (idem 4 april 1823)

1823, 13 feb.

Een groep van 60 Amsterdamse bedelaars, op weg naar de Ommerschans, "bivouakeerde vervolgens in dezen kouden winternacht onder den vreijen hemel in de Gardersche heide".

lit.: Schackmann, Wil, De bedelaarskolonie, 2013.

1824, 27 apr.,

Koninklijk Besluit waarbij Hoewelaken (voor die tijd gehorende onder de rechterlijke kantons Amersfoort en Rhenen) onder **Barneveld** valt.

1825

Oprichting van een Armenschool in **Barneveld**.

bron: Statistieke Beschrijving van Gelderland, Arnhem, 1826, blz. 534

1826

In **Barneveld** bevindt zich in dit jaar een leerlooierij van huiden van herten en reeën; het is de enige in zijn soort in Gelderland. Ook worden hier in dat jaar leertouwers en zeemleerbereiders aangetroffen.

bron: Statistieke Beschrijving van Gelderland. Arnhem, 1826, blz. 467, 468

1826

Te **Barneveld** bevond zich in dit jaar een Bank van Lening, verpacht ten voordele van de gemeentekas.

bron: Statistieke Beschrijving van Gelderland, Arnhem, 1826, blz. 535

1826, 8 mei,

Raadsbesluit inzake de toekenning van een gouden medaille aan de ambtsdokter Pieter Cornelis Canter de Munck te **Barneveld**.

bron: GAB, raadsbesluit, nr. 262.

1826, 1 juni,

"Is wederom den bliksem in den toorn geslagen 's avonds om 8 uren, etc." Als gevolg van de inslag overleed drie twee dagen later Gerrit van Voorst.

bron: Collectie Bouwheer. 3. Kerk. B. Kerkgebouw en pastorie, "uit het aantekenboek van Groenestein."

Van Voorst, 39 jaar oud, tweede deurwaarder van het gerecht Barneveld, overleed op 5 juni 1826.

1826, 31 jul.,

Diaconie NH Kerk te **Barneveld** koopt tijdens een publieke veiling acht woonhuizen, schuren en erven, genaamd "Klein Voorthuizen".

bron: GAB, Collectie Bouwheer, Diaconie Barneveld; 42e rekening 1826.

1827, 11 apr.,

Instelling van de Schutterij bij wet. Gemeenten beneden de 2.500 inwoners kenden een rustende schutterij; die erboven een dienstdoende (2 man per 100 inwoners). De schutterijen werden bij de Landweeerwet van 1901 opgeheven doch verdwenen pas in 1907.

1828

J.H. van Zuylen van Nievelt klaagt dat het erf "Blankenhoef" onder **Terschuur** schade lijdt door de opstuwing van 't water in de beek achter "Terschuur", in 1798 aan colonel Gelderman toegestaan."

1828

"Is de geramponeerde toorn aanbesteed om te repareren en heeft een Arnhemsche timmerman aangenomen voor f 4300,-. Toen is de "toren 8 voet afgenomen en geheel nieuw met Leijen opgedekt.

bron: Collectie Bouwheer. 3. Kerk. Kerkgebouw en pastorie, "uit het aantekenboek van Groenestein."

1829

Jan Geurtsen van de Veen eene school op malengrond (Appel) gesticht hebbende, verzoekt een woonhuis daaraan te mogen bouwen dat is toegestaan.

1829

Den wed. heer Dominee Morel voor de twee woningen in Klein Lunteren te **Barneveld** voor 't Proveniersgesticht aangekocht en betaald f 275,-.

bron: GAB, Collectie Bouwheer, Diaconie Barneveld; 45e rekening 1826.

1829, 2 mei

Jan Coenraad Sweijs c.s. verkopen herenhuis Duinkerken te **Barneveld** aan Johannes Georg Heinrich Christiani.

1830, 21 jul.,

In het dorp Barneveld breekt brand uit in de school en het huis van Rutgers aan de latere Jan van Schaffelaarstraat te **Barneveld**.

bron: GAB, Ingekomen stukken

1830, 18 nov.,

Verslag van de burgemeester van **Barneveld** "wegens den uitmarsch van de mobiel verklaarde schutters van den 1sten Ban der Rustende Schutterij". Het betrof de vorming van vijf 'escouades' met een gezamenlijke sterkte van 111 schutters ten behoeve van de Tiendaagse Veldtocht tegen België. In totaal werden het uiteindelijk 154 manschappen inclusief officieren. Hoevelaken leverde nog eens 13 en Scherpenzeel 34 man. In totaal betrof het vijf vrijwilligers, 131 ongehuwde en kinderloze weduwnaars en 18 gehuwde, kinderloze schutters. Commandant was de voormalige kapitein van de Katwijkse schutterij: Johannes van Perzijn. 1e Ltn. Jan Wilbrink en voorts twee tweede ltns. uit Scherpenzeel: Dirk Sterk en Jan Veldhuizen.

bron: GAB, Ingekomen stukken

1831, 16 jul., (18.00 uur)

In **Voorthuizen** wordt, in een sloot of plas langs de inrit naar de boerderij "Jolenbroek" het lijk gevonden van Christoffel Nolte uit Amsterdam.

Hij was 43 jaar oud, geboren te Zaandam, weduwnaar van Margaretha Willemina Kootsenberg(?), commissionair in drogerijen en verfwaren.

De officier van Justitie uit Arnhem vroeg om nadere gegevens, o.a. hoe ver de vindplaats van de

Deventerweg aflag en hoe het zolang heeft kunnen duren voor het lijk werd ontdekt.

In de overlijdensaangifte komt zijn signalement voor: lengte 1 el, 7 palmen, 2 duim en 7 strepen, rond aangezicht en voorhoofd, bruine ogen, grote gebogen neus, gewone mond, ronde kin, zwart haar en wenkbrauwen, litteken boven neus en linkeroog. Hij was gekleed in een zwarte, geklede jas, dito vest, zwarte lange broek, wit wollen kousen, hoge schoenen, ...merts hemd, roode vlaggedoek, wit Amersfoortse borstrok, wit linnen Hilversumse onderbroek en zwart zijden halsdoek.

bron: GAB, Ingekomen stukken 1831, akte van lijkvinding (overlijdensakte).

1831, 21 jul.,

Het huis van Jan Jansen Stomphorst in **Barneveld** brandt af.

n.b. Zelfde datum als in 1830! Fout of puur toeval?

bron: GAB, ingekomen stukken.

1832, 26 jul.,

Kon. Besluit nr. 17 houdende goedkeuring tot het voortzetten van verveningen in het jaar 1832: P. Kuit en G. van Voorthuizen, 20 roeden te **Zwartebroek**; B. Eikendaal, 15 roeden te Zwartebroek; G. Martensen, 1 roede te Zwartebroek; W. Blank, 8 roeden te Zwartebroek; H.A. Meernik, 8 roeden te Zwartebroek; J. Buitenhuis, 45 roeden Westerveldsche Veld; W. Santbrink, 2 roeden te **Achterveld**; B. Bloemendaal, 15 roeden Langelaarsche veld; J.C. van Zuylen van Nievelt, 5 roeden Westerveldsche veld; E. van Hukenhorst, 1 roede Hukenhorster veld; wed. B. Bouwheer, 2 roeden buurtschap **Glinde**; W. Koestapel 2 roeden, Klaarwater, Voorthuizen en H. Romijn, 5 roeden Dusschoter veld.

bron: GAB, Ingekomen stukken 1832.

1833, 12 feb.

Staat van de aanvragen tot vervening door ingezetenen der gemeente **Barneveld** voor het jaar 1833, opgemaakt door de burgemeester en goedgekeurd bij KB van 20 augustus 1833, nr. 109:

Jan Hendrik Visser, 1 roede, Den Dal in het **Zwartebroeker Veld**; Gijsbert Martesen, 1 roede, De Bunt in het Zwartebroeker Veld; Teunis Bouw, 1 roede, Klaarwatersche Veen;

Peter Eibertsen en Gijsbert van Voorthuizen, 20 roeden in het Zwartebroek; Berend Eikendal, 14 roeden in het Schoutenveen, Zwartebroek; Willem Blank, 7 roeden in het Zwartebroek; Wouter Koestapel, 1,5 roeden in het Zwartebroek; Hendrikus Romijn, 5 roeden in het Zwartebroek; Hendrik Meernik, 7 roeden in het Lage Eind van Essen; Jan Evertsen van Butselaar, 6 roeden in het **Glinder Veld**; Jacob Buitenhuis, 43 roeden in het Westerveldsche veld; Jasper Hendrik van Zuylen van Nievelt, 5 roeden in het Westerveldsche Veld en Hendrik Jansen van Essen, 1 roede in Klein Bielder.

bron: GAB, Ingekomen stukken 1833, 1 november,

1836, 6 jul.,

Het "Heerenlogement" aan de Postweg in Barneveld (**De Glind**) brandt af.

1837

Gegevens over de gemeente **Barneveld**:

Lid Provinciale Staten Gelderland in 1837, uit de ridderschap: C.J. baron van Zuijlen van Nievelt tot den Brielert, tevens lid Gedeputeerde Staten

idem, uit de eigenerfden: H. Meij Mettenbrinck

ambtenaren Provinciaal Gouvernement, 1ste afdeling Politie, Militaire Zaken, Generale Expeditie, o.a. Jhr. G.W. baron van Zuijlen van Nievelt, buitengewoon geëmployeerde

Ridderschap Gelderland: o.a. J.H. baron van Zuijlen van Nievelt van de Schaffelaer

Ontvanger voor de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen: T.G.P. Arnold, te Barneveld

idem H.C. Verbeek te Garderen, idem G. Wouters te Voorthuizen

Commies ter recherche bij de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, commies te voet, 1ste klasse: H. van den Brink, Barneveld

Advocaat ter rechtbank geadmitteerd: Jhr. Mr. G.W. baron van Zuijlen van Nievelt

Vrederegerecht, arrondissement Arnhem: Barneveld: Mr. J.C. Sweijs, vrederechter, H.M. Mettenbrinck, griffier; H. Peterman, deurwaarder

Gerechtsdienaren: A. Evers te Voorthuizen;

Distributiekantoren der posterijen in: Barneveld, Voorthuizen; idem paardenposterij: W. Wilbrink te Voorthuizen

notarissen in het arrondissement Arnhem: Barneveld: H.M. Mettenbrinck; H.G. van Dijk te Voorthuizen
Mobiele Schutterij, 2^e Bat. 4^e Cie.: Barneveld, Hoevelaken en Scherpenzeel, kap. W. Gerritsen (5^e
Cie. Ede, kap. C.G. van Steenhoven Maarschalk; 1^e lt. J.P. Bronsveld; 2^e lt. H.J. Ardesch van Hamel.
Rustende schutterij: 1^e afd. 2^e Bat. 2^e Cie: Barneveld, Hoevelaken, Scherpenzeel
lit.: Provinciale Almanak van 1837.

1837, 17 apr.,

Aankomst burgemeester G.W. Baron van Zuylen van Nievelt, 1837. Gewassen pentekening in grijs en
bruin, 150 x 253 mm. "*De nieuwe Burgemeester van **Barneveldt** word ontvangen op den Schaffelaer.
17 April 1837*". Linksonder gesigneerd P.v.Z. (?), Particulier bezit.
bron: GAB, THA, reproductie.

1838

Torensplits NH kerk te **Kootwijk** verlaagd.

1841

De gebroeders Mettenbrinck schenken aan de Ned. Herv. kerk te **Barneveld** een zilveren doopbekken
en een kan.
bron: Archief NH Kerk.

1841, 1 okt.,

Bij kennisgeving van de districtscommissaris van Veluwe, d.d. 1 oktober, nr. 1508, mr. C.A. Nairac tot
burgemeester van **Barneveld** benoemd.

1841, 12 okt.,

Installatie burgemeester mr. C.A. Nairac van **Barneveld**.

1841, 24 dec.,

Aegidius Cornelis Haanschoten, bode bij het gemeentebestuur van **Barneveld** aangesteld tot opzichter
over de gemeente-eigendommen tegen een salaris van f 50,-.

1842, 1 jan,

Bevolking van de gemeente **Barneveld**: 5.258 personen.

1842, 24 sep.,

Voorstel tot bevaarbaarmaking van de Modderbeek.

1842, 6 okt.,

De kerkenraad verzocht de notarissen in **Barneveld** om in hun kantoor een collectiebus voor de armen
te plaatsen zoals dat ook door de overleden notaris Harmanus Meij Mettenbrinck (1814-1842) was
geschied.

bron: Notulen kerkenraad NH gemeente Barneveld

1843, 11 feb.,

Jan Coenraad Sweijs kreeg bij besluit van Z.M. d.d. 19 december 1842, nr. 58, eervol ontslag als
gemeentesecretaris, burgemeester C.A. Nairac wordt vervolgens tevens tot gemeentesecretaris van
Barneveld benoemd.

1844, 1 jun.,

Mevr. J.E.S. Broedelet krijgt toestemming om in **Barneveld** een dag- en kostschool voor jonge juffrou-
wen te stichten.

1844, 20 apr.,

Raadsbesluit m.b.t. kindermoord door de dagloonster Helena (Leentje) Stomphorst, nr. 454. Het ging
hierbij om een naamloos gebleven dochtertje, geboren en om het leven gebracht op 7 februari 1844 te
Barneveld. De vader was Hendrik Gooszen Bijschoten, geboren op 3 juli 1779 te Ede (Otterlo), zoon van
Goosen Hendriksen Bijschoten en Maartje Evers. Hendrik overleed op 57-jarige leeftijd, op 3 januari
1842 te Barneveld. Uit het huwelijk, gesloten te Barneveld op 8 oktober 1824, werd nog een zoon, Jan,

geboren. Deze zou, ongehuwd, boerenknecht en 28 jaar oud, op 16 oktober 1852 te Barneveld overlijden. Helena Stomphorst werd op 17 juli 1799 in Ede geboren als dochter van Jan Hendrikse Stomphorst en Grietje Riksen.

1844, 10 aug.,

Brief aan Minister van Binnenlandse Zaken om voor **Barneveld** dat nog geheel van andere plaatsen ligt afgesloten een harde of waterweg te krijgen.

1845, 3 jan.,

"Het den 20 Maart 1812 ontslapen Dep. [**Barneveld**] der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen weer opgericht. 22 leden".

bron: GAB, Collectie Bouwheer, kroniek

1845, 19 feb.,

Oprichting Spaarbank 1845 door Departement **Barneveld** van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

1845, 19 feb.,

Oprichting leesbibliotheek door Departement **Barneveld** van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen

1846, 7 apr.,

Gemeenteraad van **Barneveld** besluit f 20,- per jaar bij te dragen in het tractement van een 'zandveldwachter', die moet toezien op de maatregelen ter beteugeling van de zandverstuivingen op de Veluwe.

bron: GAB, Raadsnotulen d.d. 7 april 1846.

1846, 7 jul.,

Besloten de kostschool te **Barneveld** te vergroten en er een verdieping op te zetten. Kosten worden begroot op f 556,-. Kapteyn zal f 250,- bijdragen.

1846, 29 dec.,

Instelling Commissie tot bevordering aanleg grindweg van Ede naar **Barneveld** in hotel "De Posthoorn" te Ede. Namens Barneveld hadden hierin zitting C.A. Nairac, W. Wilbrink en H. van Thiel.

lit.: Aanleg en beheer van de grindweg van Ede naar Barneveld (1845-1881). in: De Zandloper, 1998-4, blz. 6-12.

1847, 27 jul.,

Verzoek van Van Zuijlen toegestaan langs "De Schaffelaar" te **Barneveld** de wegen naar Voorthuizen en Kootwijk te verleggen en het zogenaamde Wesselse Voetpad te verleggen naar de nieuwe weg.

1848, juli,

Begin juli kwam de grindweg Ede-**Barneveld** gereed.

lit.: Aanleg en beheer van de grindweg van Ede naar Barneveld (1845-1881). in: De Zandloper, 1998-4, blz. 6-12.

1848, 1 aug.,

De moeder van het armgesticht (Het Gasthuis) te **Barneveld** wordt door de kerkenraad ontslagen. Zij werd ervan beschuldigd dat zij "in ontuchtige verkeer met een der besteedelingen leefde". De betreffende bestedeling moest al per 4 mei van dat jaar het gebouw verlaten.

bron: Notulen kerkenraad NH gemeente Barneveld, 4 mei 1848

1848, 16 nov.,

Verzoek mevrouw Schimmelpenninck om Hoewelaken en Scherpenzeel met **Barneveld** te verenigen.

bron: Notulen gemeenteraad van Barneveld, d.d. 16 november 1848, nr. 601 (folio 538)

1848, 28 dec.,

Oprichting herhalingschool door het Departement **Barneveld** van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

1849

Verlegging van de latere Stationsweg (Barneveld – Voorthuizen) ter hoogte van het toen nog te bouwen huis "De Schaffelaar" te **Barneveld**.

1849, 18 jan.,

Voorstel van Gedeputeerde Staten van Gelderland om Hoevelaken en Scherpenzeel met **Barneveld** te verenigen.

bron: Notulen gemeenteraad van Barneveld, d.d. 18 januari 1849, nr. 1; Provinciaal Blad van Gelderland, No.124, inzake Besluit van 16 december 1848, no. 34.

n.b. Inwoneraantallen op dat moment: B: 5553; S: 1235 en H: 722.

1849, 26 jan.,

Voetpad no. 4 op de legger van Pothoven tot Plantage in **Barneveld** gedeeltelijk opgeheven.

1849, 5 jul.,

"In deze dagen is aan het huis van onzen oudste predikant bezorgd een geschenk voor het Avondmaal bestaande in een Damast tafelkleed met dito drie servetten met een briefje van den wed. Sweijs die sedert vele jaren eene inwonerster in deze gemeente dit geschenk tot eene gedachtenis aanbied, - met belangstelling en blijdschap is deze gift ontvangen en eene commissie van kerkenraadsleden en kerkvoogden heeft zich naar de achtingswaardige vrouw begeven om haar den dank der gemeente te brengen. Het geschenk dat in een daartoe vervaardigd kistje gezonden is, zal bij de administrerend kerkvoogd in bewaring blijven." nb. Betreft Grote Kerk te **Barneveld**.

bron: notulen kerkenraad NH gemeente Barneveld

1849, 13 aug.,

Oprichting tekenschool door het Departement **Barneveld** van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

1849, 8 sep.,

Verzoek van J. Zevenberg te **Terschuur** toegestaan op aldaar een bijzondere school der 2e klasse op te richten. n.b. Adres daartoe dateerde van 2 maart.

1850, 1 apr., (Paasmaandag)

De **Barneveldse** brandweer assisteerde bij een grote brand in Lunteren waarbij twintig huizen aan de Dorpsstraat, een hooiberg, twee korenbergen, een boomgaard en drie varkens verbrandden. *"Op Paaschmaandag, zijnde den 1 April 1850 is door het onvoorzigtig afsteken van vuurpijlen brand ontstaan in een der koobergen van de Erven van Wouter Floor, welke brand met eenen droogen Z.o. sterken wind dadelijk op een tweeden en derden berg (welke aan het zoogenaamde Engsteegje stonden) oversloeg, en vervolgens alle huizen onder wind in vlam zette; waardoor aan die zijde vijf en vervolgens aan de overzijde zeventien huizen afbrandden, zoodat zes en dertig gezinnen zonder huisvesting waren."*

bron: Arnheemsche Courant, 4 apr 1850; e.a.

1850, 30 nov.,

Op de 2e en 3e donderdag in april een vette hamelmarkt te **Barneveld** ingesteld.

1851, 11 mrt.,

Boekhandelaar P. Andreae Menger te **Barneveld** verkoopt de bibliotheek van wijlen mr. A. van Halmael jr. In de catalogus komen in de rubriek "varia" op blz. 55 onder nr. 49 acht grote ramen van elk 30 ruiten voor waarop fraai geschilderde (familie)wapens uit 1620 waren afgebeeld waaronder dat van de familie Hobbema. De kist met ruiten werd gekocht door W. Eekhof, boekhandelaar te Leeuwarden en zou daarna in het Fries Museum zijn terechtgekomen.

bron: De Navorscher, jrg. ..., blz. 313

1851, 17 mrt.,

De uit Hoogland afkomstige daghuurder Albert Beukhof bezocht de markt in **Barneveld**. Hij ontmoette, in beschonken toestand, 's avonds de blinde Henk van Zomeren, die samen met diens neef Jakob een wandelingetje maakte. De laatste groette Beukhof waarop de blinde zijn neef vroeg wie hij groette. Daarop zei Beukhof "Ik ben een Hooglander, als je wat van mij hebben wilt, kunt ge het krijgen". De blinde maar behendige Henk gaf daarop Beukhof een mep met zijn stok onder de woorden "dat hij wat

om de Hooglanders lachte". Albert trok zijn mes en stak op de beide Barnevelders in. Henk van Zomeren liep een wond in zijn linkerzijde op. De slagader werd geraakt en binnen enkele ogenblikken was Van Zomeren dood. Bij arrest van het Provinciaal Gerechtshof van Gelderland werd Beukhof veroordeeld tot de staf "van het zwaaien met het zwaard over het hoofd" en zes jaar tuchthuis.

bron: Staats Evers, mr.J.W., Lijfstraffelijke rechtspleging in Gelderland (enz.). Arnhem, 1859, blz. 224-225. n.b. Het slachtoffer was Hendrikus van Zomeren, geboren te Barneveld, 33 jaar oud, zoon van Evert Hendriksen van Zomeren en Gijsbertje Hendriks van Someren, dagloner van beroep, gehuwd met Gerritje van Harten.

1851, 17 dec.,

(nr. 111, 2e afd.) Brief van de minister van binnenlandse zaken, waarin deze de wens te kennen gaf enkele kleinere gemeenten te willen verenigen "waar dit doelmatig geschieden kan." Daaraan hebben wij bij besluit van den 24sten dezer maand voldaan. Uit hoofde van hare ligging, geringere grootte en minder talrijke bevolking, scheen het ons toe, dat in de eerste plaats in aanmerking moest komen het vereenigen der gemeenten: (...) Hoevelaken met **Barneveld**."

1852, 1 apr.,

Eerste steenlegging van het huis "De Schaffelaar" te **Barneveld**. De eerste steen is een gewone baksteen met de inscriptie: "18 1/4 52 J.H.Br.V.Z."

1852, 15 jul.,

Begin der weekmarkten in het dorp **Barneveld**. Het voorstel werd gedaan door wethouder Wilbrink op 8 mei. Gedeputeerde Staten van Gelderland keurde het besluit op 14 juni 1852 goed.

1852, 5 aug,

"Het onweder vernietigde den korenmolen en een paar daarbij gelegen woningen te **Garderen**, en aan den ijver der ingezetenen zij dank geweten dat het dorp voor grooter onheil werd bewaard. Dit had den 5 Aug(ustu)s 1852 plaats." Het was een rietgedekte, achtkantige molen op een stenen voetstuk. De nieuwe stenen molen werd gebouwd door Susan uit Deventer voor f 8.000,-. Voor de oude molen zou hij f 5.700,- hebben betaald.

bron: Coll. Bouwheer

1852, 11 sep.,

Legging eerste steen nieuwe molen te **Garderen**.

1853, 24 feb.,

Besluit genomen om zilveren keten met gemeentewapen voor de burgemeester aan te schaffen.

1853, 3 mrt., (woe)

In gebruikname van de nieuwe molen in **Garderen**.

1853, 28 apr.,

Besluit de oprichting van een bewaarschool te **Barneveld** goed te keuren.

1853, 30 apr.,

Aankoop perceel tuingrond aan de Jan van Schaffelaarstraat te **Barneveld** door de kerkmeesters A. Cohen en E. Marcus t.b.v. de bouw van een synagoge voor f. 150,-.

lit.: Brons, E., De Joodse samenleving in Barneveld. in: Oud Barneveld, nr. 26, blz. 71.

1854, 6 dec.,

Besluit om de Ned. Isr. Gemeente te **Barneveld** vergunning te verlenen voor de bouw van een synagoge.

1855, mrt,

Watersnood in de gemeente Ede. **Barneveld** neemt in elk geval 195 Edenaren op. Deze ontvingen voedsel en onderdak bij de boeren en kleding van de dorpelingen. Speciaal hiervoor werd een Commissie van de Watersnood benoemd.

bron: Gem. Jaarverslag 1855; zie ook 'verzonden stukken' 1855, 28 juni, rapportage met als trefwoord

'laster'.

1855, 30 aug.,

Voor de bevolking van **Barneveld** bestond de gelegenheid om voor f.1,- de nieuwe synagoge aan de Catharinastraat (thans Jan van Schaffelaarstraat) van binnen te bekijken.

1855, 31 aug.,

Inwijding synagoge aan de Catharinastraat (Jan van Schaffelaarstraat) te **Barneveld**. Het gebouw, in Byzantijnse stijl opgetrokken, kostte f. 4.500,-.

lit.: Brons, E., De Joodse samenleving in Barneveld. in: Oud Barneveld, nr. 26, blz. 71.

1857

Standerdmolen in Kootwijkerbroek door zware storm beschadigd. Vervanging noodzakelijk. Eigenaar Teunis van Zomeren liet door een molenmaker uit Deventer een stellingmolen bouwen.

bron: GAB. Collectie Bouwheer. Kootwijkerbroek. 6. Onroerend goed. Molen Puyrveen. Molenaars.

1857, 3 aug.,

Plechtige opening van de Bewaarschool te **Barneveld**.

1858, 17 jun.,

"Met een geweldig onweer, vergezeld met hagel en een orkaan is de oude standaard windkorenmolen te **Voorthuizen** omgewaaid, de molenaar Frans van den Broek, die in de molen werkzaam was, ging mede naar beneden, zonder zich te bezeeren".

bron: GAB. Collectie Bouwheer. Voorthuizen. 7. Bevolking, personen, geslachten. Familie v.d. Broek, in het bijzonder Frans v.d. Broek, molenaar.

1859

Aan de achterzijde van de kerk van **Garderen** is aan de buitenkant een steen aangebracht met het volgende opschrift: "Deze kerk/ gesticht 1050 – afgebrand 1571 / herbouwd 1573 is vernieuwd 1859 / onder / L.G.A. graaf van Limburg Stirum / Pres. van het prov. college / en onder de kerkvoogden en notabelen / H.F. Nijhof / Dr. A.D. Huysman / E.F. Pater / E. van 't Meer R. van de Maat J. Bouwman / D. van de Goot T. van Zomeren E.S. Pater / J.W. van Essen A. van Essen J.H. Geselschap V.D.M./

1859, 4 apr.,

Bij de afbraak van de oude St.Gangulphuskerk in **Garderen** wordt een metalen Christus-beeldje uit de 13de, begin 14de eeuw gevonden. Later kwam het beeldje in bezit van het Veluws museum "Nairac". Het werd in 1978 onvreemd.

1859, 1 sep.,

Heroprichting van de waag te **Barneveld**.

1860, 12 jan.,

Raadsbesluit nr. 475 inzake bepaling grenzen: "De grenzen van het dorp **Barneveld** zijn: de gracht van den Schaffelaar, Drostendijk, vandaar in de rigting van den ouden Lunterschen weg langs Dorpwijk, den Kooterweg, den straatweg tot aan den weg langs oud-Barneveld, de Zandsteeg, den Grindweg tot aan de Oostersteeg, vandaar langs de Vaarstersteeg tot aan de gracht van Schaffelaar."

"De buurschappen Esveld, Glind, Kallenbroek worden behouden, zoo als die thans zijn; in de omschrijving van het overig gedeelte der gemeente komt geene verandering."

GAB, Raadsbesluiten

1860, 7 apr.,

Coenraad Jan van Zuylen van Nievelt legt in **Barneveld** de eerste steen van de straatweg naar **Voorthuizen**.

1860, 28 apr.,

Anna Nairac, dochter van burgemeester mr. C.A. Nairac, legt de eerste steen van het nieuwe raadhuis aan de Nieuwstraat te **Barneveld**.

1860, 23 & 24 mei,

Inspectiereis door de Commissaris des Konings in de provincie Gelderland, Graaf van Limburg Stirum, door de gemeente **Barneveld**.

bron: Jaarverslag gemeente Barneveld 1860.

1861

In de maanden april, mei en november verdiende G. van de Koot uit **Garderen** telkens een gulden omdat hij een emmer uit de put haalde.

bron: GAB Vernietigde bijlagen van de gemeenterekening over dat jaar.

1861, 21 feb.,

Koning Willem III verleent aan Jasper Hendrik baron van Zuylen van Nievelt vergunning tot het oprichten van een gasfabriek op een strook grond buiten het dorp **Barneveld**, gelegen tegenover "De Blauwe Schuur".

1861, 14 aug.,

Raadsbesluit nr. 529, goedgekeurd bij KB van 25 oktober 1861, om het wapen van de familie Van Zuylen van Nievelt, uit dankbaarheid voor de vele goede werken in **Barneveld** verricht, aan het gemeentewapen toe te voegen.

bron: o.a. jaarverslag gemeente Barneveld1861

1861, 12 okt.,

Laatste vergadering van de gemeenteraad van **Barneveld** in het gebouw aan de Langstraat.

1861, 11 dec.,

Eerste vergadering van de gemeenteraad in het nieuwe raadhuis aan de Nieuwstraat te **Barneveld**.

1862

Vondst in **Uddel** van ± 200 zilveren munten uit de periode 138-164 na Chr.

bron: Byvanck, A.W., Excerpta Romana III, Leiden, 1947.

1862, 5 jan.,

Vorst: loodgieter W.A. Westerveld te **Barneveld** wordt betaald voor het ontdooien van de pompen bij Mettenbrinck, Van Borssele, en De Kroon.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1862

1862, 12 jan.,

Vorst: loodgieter W.A. Westerveld te **Barneveld** wordt betaald voor het ontdooien van de pomp bij Schimmel. Idem pomp bij Davids op 19 januari.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1862

1862, 3 apr.,

B. van de Pol, K. Koetsveld en hun vrouwen, Lijsje Schipbroek, echtgenote van Berend van de Pol en Cornelisje Schipbroek, echtgenote van Klaas Koetsveld, werden in Arnhem tot de doodstraf veroordeeld wegens vergiftiging met luciferkoppen van hun vader, respectievelijk schoonvader, de 75-jarige Evert Schipbroek te **Kootwijkerbroek**.

bron: o.a. jaarverslag gemeente Barneveld

1862, 23 aug.,

Besluit van de gemeenteraad van **Barneveld**, nr. 571, waarbij het oude raadhuis aan de Langstraat wordt overgedragen aan het Departement Barneveld van de Mij. tot Nut van 't Algemeen.

1862, 26 nov.,

Oprichting van de gereformeerde jongelingsvereniging "Philippenzen 4:8" te **Voorthuizen**.

1863, 4 feb.,

"Vreemde groote vuurbal van het noorden naar het zuiden".

bron: GAB Barneveld, Dagboek Hendrik Bouwheer, gemeentebode en amateurhistoricus

1863, 17 nov.,

Grote herdenking van het feit dat **Barneveld** in 1813 werd bevrijd: "Algemeen feest, overal vlaggen met oranje wimpels en verscheidene eerebogen. M.J. Top als voor 50 jr. brengt de vlag op den Toren onder geleide van het Harmoniecorps en het zingen van vaderlandsche liederen. Ds. van Toorenenbergen spreekt in de kerk naar aanleiding van Psalm 124:7,8. 's Middags optogt kinderen armenschool met vlaggetje en worden daarna in het Nutsgebouw door Dr. van Maanen onthaald op een broodje en een footje. Het Harmoniecorps houdt een optogt door 't dorp gevolgd door eene tallooze schare; ten 3 ure optogt door 't dorp met al de schoolkinderen en de jongens van 't kostschool in prachtig costuum. Het Gasthuis ruim bedeed met brood, koffij, kaas enz. 's Avonds weer optogt door 't dorp met Harmonie en volk. Het dorp was fraai geillumineerd."

bron: Collectie Bouwheer. Korte Kroniek van de gemeente Barneveld gedurende het 40-jarig Burgemeesterschap van Mr. Carel August Nairac 1841-1881.

1864

Vondst in **Uddel** van vijf gouden munten uit de periode 350-353 na Chr.

bron: Byvanck, A.W., Excerpta Romana III, Leiden, 1947.

1864, 15 apr.,

Te **Kootwijk** nieuwe pastorie (het "Hooghuis") gebouwd. De eerste steen werd op 15 april 1864 gelegd door H.M.B. Wentink, zoon van de toenmalige predikant Matthuijs Jan Wentink die van 1860-1866 in Kootwijk stond. Deze steen is thans (2004) aangebracht in de schouw van de lounge van hcr "'t Hilletje" aan de Brink te Kootwijk.

bron: Collectie Bouwheer. Korte Kroniek van de gemeente Barneveld gedurende het 40-jarig Burgemeesterschap van Mr. Carel August Nairac 1841-1881.

1864, 19 nov.,

Overlijden gemeente-ontvanger Mor Aricus van den Ham.

1866, 18 mrt.,

Inwijding nieuw kerkgebouw van de Ned. Herv. gemeente te **Voorthuizen** door ds. Mense, tekst Johannes 10:22.

bron: Collectie Bouwheer. Korte Kroniek van de gemeente Barneveld gedurende het 40-jarig Burgemeesterschap van Mr. Carel August Nairac 1841-1881.

1866, 25 mrt.,

Afscheid ds. Mense te **Voorthuizen**.

bron: GAB, Archief Bouwheer, dagboekjes.

1866, 9 mei,

Toren te **Garderen** door de bliksem getroffen.

bron: Collectie Bouwheer. Korte Kroniek van de gemeente Barneveld gedurende het 40-jarig Burgemeesterschap van Mr. Carel August Nairac 1841-1881.

1866, 1 nov.,

Oprichting Chr. Jongelingsvereeniging te **Barneveld**.

bron: BC 1 november 1889 (ontbinding) * november 1889 (heroprichting)

1867, 16 jan.,

Overlijdensdatum Klaas van Essen, schaapherder te **Garderen**, vertrouweling van de prinsen van Oranje. Kreeg later grafzerk nabij de kerk te Garderen.

1867, 21 aug.,

Het zogenaamde "Trossenhuis" (ook wel ten onrechte Drostenhuis genoemd) aan de Amersfoortsestraat te **Barneveld** afgebrand.

bron: Collectie Bouwheer. Korte Kroniek van de gemeente Barneveld gedurende het 40-jarig Burgemeesterschap van Mr. Carel August Nairac 1841-1881. idem: Archief Bouwheer, dagboekjes.

1868, 28 jul.,

De brandweer van **Barneveld** assisteerde die van Lunteren bij een brand op het landgoed "Dennenbroek". Hierbij gingen de boerderij t.g.v. blikseminslag en een vierroedige hooiberg, 150 vim koren, hooi, gereedschap en 13 varkens verloren. Rundvee en paarden konden worden gered.

1868, 14 aug.,

Door een grote uitlaande brand worden twee woningen in het dorp **Barneveld** in de as gelegd. Volgens de ingekomen stukken gingen de inboedels van deze huizen en nog goederen van twee andere inwoners verloren. Dit waren: weduwe A. Bosman, H.M. Willemars, Johannes H, Gieling, J.W. Bosman.

1868, 14 dec.,

Burgemeester C.A. Nairac krijgt per 1 januari 1869 eervol ontslag als gemeentesecretaris van **Barneveld**. A. van den Bogert wordt als zijn opvolger benoemd.

1870, 23 jun.,

Om 18.00 uur slaat de bliksem in de kerktoren te **Barneveld**. Er ontstaat een begin van brand maar dankzij snelle hulp wordt deze geblust; bijna geen schade (f 60,21 aan blussers uitgekeerd, verzekering betaald f 221,- uit).

bron: Collectie Bouwheer. Korte Kroniek van de gemeente Barneveld gedurende het 40-jarig Burgemeesterschap van Mr. Carel August Nairac 1841-1881; Dagboek van Hendrik Bouwheer.

1870, 1 jul.,

Opening eerste **Barneveldse** apotheek door C.J. Schuld.

bron: GAB, ingek.stukken 1870 , 1 juli, (nr. 122)

1870, 1 aug.,

De bliksem slaat in de kerktoren van **Kootwijk**. Weinig schade (f46,60) welke door de verzekering werd gedekt.

bron: Raadsnotulen d.d. 11 augustus 1870, nr. 902; Dagboek Bouwheer (Op deze dag moet het ook bij Kapteijn in Barneveld zijn ingeslagen)

1870, 29 dec.,

Raadsnotulen, nr. 926: "De voorzitter deelt mede dat door burgemeester en wethouders een voorstel zal worden gedaan om een gedenksteen in de toren te plaatsen, vermeldende de daad van Jan van Schaffelaar." nb. Betreft toren NH kerk te **Barneveld**.

bron: GAB, Raadsnotulen

1871

In de tuin van het "Trossenhuis" te **Barneveld** werd bij de afbraak van het gebouw in 1871 door enkele arbeiders een pot met 2023 gouden munten gevonden. De munten dateerden uit de periode 1433-1546. De verkoop ervan in 1912 bracht f. 7.462,26 op. Op de plek waar dit gat gegraven werd moest een regenput worden gemetseld.

lit.: Barneveldsche Courant, Crebolder, Gerjan, Muntvondsten in de gemeente Barneveld. in: Barneveldse Krant, 28 maart 1981

1871, 26 jul.,

Brief van de kerkvoogden en notabelen van de NH kerk in **Garderen** aan de burgemeester van Barneveld waarin wordt meegedeeld dat zij van kerkvoogd T. van Zomeren een begraafplaats ten geschenke gekregen hebben onder voorwaarde dat een door een kennelijk teken afgebakend gedeelte daarvan ter beschikking van de gemeente is en blijft.

bron: GAB, Ingekomen stukken 1871 (nr. 133).

1871, 29 sep.,

Eerste (proef)nummer **Barneveldsche** Courant.

1871, 12 okt.,

Dertigjarig ambtsjubileum burgemeester mr. C.A. Nairac.

bron: Barneveldsche Courant, 13 oktober 1871

1872

“Vaderlandsche Oudheden. Van Mr. C.A. Nairac, burgemeester van Barneveld, ten geschenke de volgende voorwerpen onder **Garderen** gevonden: eene fraaije vuursteenen pylspits, drie barnsteenen kraaltjes en een aantal andere van glas en pate in verschillende kleuren; een bronzen beslagstukje met ring; ook eenige scherven van potten van gebakken aarde, van onderscheiden gehalte, sommige met ingedrukte versieringen en daarbij gevonden beenderen uit den Beumelerberg en de Zevenbergen bij Garderen afkomstig. Insgelijks ten geschenke, van H. Bouwheer, ambtsbode te Barneveld: drie vuursteenen pylspitsen, waaronder eene zeer fraaije door hem in de stuifzanden tusschen **Stroe** en **Vossen** gevonden.”

bron: “Het Rijksmuseum van Oudheden en het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden, gedurende het jaar 1872, blz. 6-7

1872, 12 jan.,

Notaris van Heyst verkoopt "de Briellaerd" te **Barneveld** voor afbraak.

bron: Barneveldsche Courant, 12 januari 1872

1872, 16 jan.,

Instelling van een postbodedienst voor de buurschappen **Stroe, Essen, Garderbroek** en **Kootwijkerbroek**.

bron: Barneveldsche Courant, 12 januari 1872.

1872, 2 feb.,

Te koop afbraak van "De Briellaerd" te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 2 februari 1872

1872, 12 dec.,

Raadsbesluit nr. 1023: “ wordt ter sprake gebracht de wenschelijkheid 1. Van politie maatregelen op het rijden met velocipèdes, uit aanmerking der menigvuldige ongelukken die door het schrikken van paarden worden veroorzaakt” (zie ook 6 maart 1873).

bron: GAB: raadsbesluiten en –notulen 1872.

1873

In 1873 werd een van de in Amersfoort uitgegeven kranten in **Barneveld** gedrukt.

bron: Archief Eemland, Amersfoortsche Courant

1873, 21 feb.,

Brievengaarder Blokhuis te **Barneveld** viert 25-jarig ambtsjubileum.

bron: Barneveldsche Courant, 28 februari 1873.

1873, 6 mrt.,

Raadsbesluit “... evenzoo zijn voorstel om velocipèdes aan politie maatregelen te onderwerpen, met dien verstande dat de berijder van dergelijk voorwerp verplicht zal zijn stil te houden wanneer het een rij- of voertuig tegenkomt.” (zie ook 12 december 1872).

bron: GAB: raadsbesluiten en –notulen 1873

1873, 21 mrt.,

Verkoop materiaal afbraak "de Briellaerd" te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 21 mrt 1873

1873, 16 mei,

De gemeenteraad neemt het besluit om op de (Oude) Algemene Begraafplaats aan de Kallenbroekerweg te **Barneveld** een lijkenhuis te laten bouwen.

bron: Collectie Bouwheer. Korte Kroniek van de gemeente Barneveld gedurende het 40-jarig Burgemeesterschap van Mr. Carel August Nairac 1841-1881.

1873, 28 jun.,

In de buurtschap **De Glind** brandde een woning met inboedel, schuur en berg af. Hierbij kwam tevens

een geit om. De niet tegen brand verzekerde panden waren in brand gestoken door de krankzinnig geworden eigenaar: Gijsbertus van der Horst.

bron: NRC, 29 juni 1873

1873, jul.,

De zogenaamde 'stinksloot' langs de Nieuwstraat te **Barneveld** gedempt.

bron: Collectie Bouwheer. Korte Kroniek van de gemeente Barneveld gedurende het 40-jarig Burgemeesterschap van Mr. Carel August Nairac 1841-1881.

1873, 19 okt.,

Afscheid ds. A. Couvée.

bron: Barneveldsche Courant, 24 oktober 1873.

1873, 21 nov.,

J.R. van Maanen te **Barneveld** viert zijn 50-jarig artsenjubiläum.

bron: Barneveldsche Courant, 21 november 1873

1874

In **Kootwijk** wordt op een grondstuk, de "Kerkendel" geheten, met andere brokken van Germaansch vaatwerk, een Saksische urn opgegraven, 1/2 meter hoog en 1/3 meter breed.

lit.: [Nairac, C.A.,] Een oud hoekje der Veluwe, blz. 43.

1874

Grondboring voor het Gemeentehuis van **Barneveld**. N.b. Naar aanleiding van slaan bron Nortonpomp). Rapportage: I. 9,65 m + AP – 8,65 m – AP. Zeer fijn en fijn zand afwisselende, soms met een weinig grof; II. 8,65 – 14,15 m. lichtgrijze klei; III. 14,15 – 17,8 m. fijn zand met schelpgruis. Eemstelsel; IV. 17,8 – 28,75 m. fijn zand; V. 28,75 – 30,6 m. lichtgrijze klei; VI. 30,6 – 36,1 m. fijn zand met eenig grof.

bron: Lorié, J., De geologische bouw der Geldersche Vallei, benevens Beschrijving van eenige nieuwe Grondboringen. Amsterdam, 1906 (overdruk KAW)

1874, 24 feb.,

Er komt in Nederland een telegram binnen van generaal Van Swieten: "de Kraton is ons" (Atjeh-oorlog). **Barneveld** vlagt...

bron: Collectie Bouwheer. Korte Kroniek van de gemeente Barneveld gedurende het 40-jarig Burgemeesterschap van Mr. Carel August Nairac 1841-1881.

1874, mei,

Feest in **Barneveld** t.v. 25-jarig jubileum ZM koning Willem III.

lit.: Gram, J., Gedenkschrift van de feesten in Mei 1874 ter gelegenheid van het vijfentwintig jarig jubilé der inhuldiging van Z.M. koning Willem III. in: Bijdr. en Meded. Gelre, 1911, XIV, blz.

1874, 14 sep.,

Te **Barneveld** overlijdt de arts Johannes Wilhelmus Loggen.

bron: Barneverldsche Courant, 25 september 1874

1875

Jaartal op een klok in de toren der NH Kerk te **Barneveld**. De klok, gegoten door A.H. van Bergen in Heiligerlee, had een middellijn aan de slagrand van 1.18 cm en droeg het opschrift: "Mr.C.A. Nairac Burgemeester. H. van Ham en W. Wilbrink, Wethouders te Barneveld 1875."

bron: Opname door J.v.d.Broek tijdens de Tweede Wereldoorlog.

1875, 4 jun.,

G.M. Kap viert 40-jarig ambtsjubileum als nachtwacht.

bron: Barneveldsche Courant, 4 en 11 juni 1875

1875, 12 okt.,

Namens Burgemeester en Wethouders wordt voorgesteld eene bijdrage toetestaan tot het doen van opnemings- en waterpassing voor een spoorweg van Station Barneveld naar Rosande (=polder ten

zuidoosten van Oosterbeek, waar de spoorlijn Arnhem-Nijmegen de Rijn kruist), welke lijn in de secties der 2^e kamer ter sprake is gebracht; dat, mogten die gelden later blijken, zonder goeden uitslag te zijn uitgegeven, dit om het gering bedrag niet in verhouding staat tot de schade die geleden zou worden door eene verzuimde poging tot welslagen.

Wordt goedgevonden

1. Tot het doen van opmeming en waterpassing voor een spoorweg van Station Barneveld naar Rosande eene bijdrage van f 100,- toetestaan.
2. De raden der gemeenten Ede en Renkum te verzoeken gelijke som beschikbaar te stellen.

bron: notulen gemeenteraad

1876, 13 mei,

Feestelijke opening Oosterspoorweg.

bron: Barneveldsche Courant, 19 mei 1876 (zie ook andere data).

1876, 7 okt.,

Hinderwetvergunning voor een stoommeelfabriek (nr. 2) op perceel, kadastraal bekend, gemeente **Barneveld**, sectie C, nr. 281 (zie ook: 19 maart 1914, nr. 132).

1876, 13 okt.,

Viering 35-jarig ambtsjubileum burgemeester mr. C.A. Nairac van **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 13 en 20 oktober 1876

1877, 15 mrt.,

Overlijden van Jasper Hendrik, Baron van Zuijlen van Nievelt, bewoner van het huis "De Schaffelaar" te **Barneveld**.

1877, 10 jan.,

Hinderwetvergunning (nr. 4) voor B. Schueler te **Barneveld** t.b.v. oprichting van een huidenzouterij op perceel, kadastraal gemeente Barneveld, sectie D, nr. 329.

1877, 4 apr.,

Legging eerste steen van het te bouwen postkantoor te **Barneveld** door H.F.L.Klippink.

bron: Barneveldsche Courant, 6 april 1877.

1877, 16 okt.,

Brand in het logement van G. Bouw te **Voorthuizen** ("De Vergulde Wagen") in de nacht van 15 op 16 oktober. Op 17 juli 1878 waren er weer een paar kamers op orde.

bron: Barneveldsche Courant, 19 oktober 1877.

1878, 31 mei,

Inwijding van het nieuwe orgel in de Hervormde kerk van **Voorthuizen** door Enderlei, orgelist te Nijkerk.

bron: GAB, Collectie Bouwheer. Voorthuizen. 3. Kerk. A. Diverse aantekeningen m.b.t. de kerk.

1879, 25 – 28 feb.,

Sneeuwjacht. Fredrik Justus Widerian vertrok naar Assen.

bron: GAB, Dagboek Hendrik Bouwheer, gemeentebode en amateurhistoricus.

1879, 3 en 5 mei,

De vlaggen werden uitgestoken i.v.m. de doortocht van het Koninklijk paar.

bron: GAB, Bijlagen mandaten gemeenterekening 1879, reeds vernietigd.

1879, 7 mei,

Verslag legging eerste steen van het schoolgebouw te **Voorthuizen** door wethouder Wilbrink. Bij die gelegenheid werd er gevlagd vanaf de toren van de NH kerk aldaar.

bron: Barneveldsche Courant, 9 mei 1879.

1879, 1 sep.,

Opening telegraafkantoor te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 27 juni en 22 augustus 1879; GAB Raadsbesluit, nr. 1465.

1879, 13 sep.,

De gemeenteveldwachter van Renswoude komt de rijksveldwachter te **Barneveld** berichten dat een groep zigeuners enkele inwoners van Renswoude had mishandeld. Eén van de slachtoffers was met hem meegekomen. "Deze begaf zich nu onder geleide der beide veldwachters met extra rijtuig naar Voorthuizen, waar zij vernamen dat de Zigeuners een uur te voren waren doorgetrokken koers houdende naar Apeldoorn. In deze richting achterhaalde men hen, en diep in de nacht werd de bent met voertuigen enz. te Barneveld gebracht, alwaar de vermoedelijke schuldigen in arrest zijn gehouden. Den volgenden morgen ging alles naar Renswoude om voor den burgemeester ter plaatse te verschijnen."

bron: De Navorscher, 1881, blz. 362.

1880

Grondboring bij "De Kroon", einde Langstraat, begin Wilhelminastraat te **Barneveld**. Rapportage: I. en II. 9,55 m + AP – 14,15 m. – AP: zeer fijn zand en fijn zand afwisselende, soms met een weinig grof, vervolgens lichtgrijze klei; III. 14,15 – 17,9 m. grof zand met schelpgruis; IV. 17,9 – 21,55 m. fijn, wit zand; V. 21,55 – 27,5 m. klei, van onderen zanderig; VI. 27,05 – 30 m. zand; VII. 30 – 30,7 m. grof zand en grind. Barneveld bij "De Roskam", hoek Amersfoortsestraat/Langstraat/Schoutenstraat: I. 9,5 m + AP – 8,8 m. – AP fijn zand; II. 8,8 – 14,2 m. klei, van onderen zanderig, III. 14,2 – 16,1 m. zand met grind en schelpen.

bron: Lorié, J., De geologische bouw der Geldersche Vallei, benevens Beschrijving van eenige nieuwe Grondboringen. Amsterdam, 1906 (overdruk KAW)

1880, 27 jan.,

Oprichting van de zondagsschoolvereniging "De Here zal 't Voorzien" te **Barneveld**.

1880, jun.,

Vondst van 14 zilveren munten uit de periode 1614-1666 bij de boerderij "Malkenhorst" .

bron: Barneveldsche Courant, 2 sep 1880; Amersfoortsche Courant, 28 juni 1880

1880, 16 jul.,

"Vrijdagavond ongeveer half negen, sloeg de bliksem in den korenmolen van de wed. Altena te **Voorthuizen**, tengevolge waarvan deze totaal is afgebrand. Een man met zijn zoon, die onder den molen stonden om voor den regen te schuilen werden bewusteloos neergeworpen. De molen was voor een matigen prijs tegen brandschade verzekerd."

bron: Barneveldsche Courant, 24 juli 1880; Dagboek Bouwheer.

1881, 29 jan.,

"j.l. Zaterdag had de kleermaker H.W. (waarschijnlijk Hermanus Willemars, red.) te **Barneveld** een flesch met fransche brandewijn, met kruidnagelen er in, op de kachel geplaatst. Na korten tijd sprong de flesch met een vreeselijke slag uit elkaar; een sterke muur werd uit de fondamente gerukt, tengevolge waarvan die muur thans scheef staat en met een ijzer wordt ondersteund."

bron: Amersfoort, Archief Eemland, Amersfoortsche Courant, 5 februari 1881

1881, 17 mrt.,

In de gemeenteraad wordt bekendgemaakt dat de Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid heeft bericht dat beginnende met de zomerdienst een proef zal worden genomen met een halte Stroe tot uit-en inlaten van reizigers.

1881, 22 apr.,

Ingebruikname van de nieuwe openbare school in **Garderen**.

bron: Barneveldsche Courant, 29 april 1881

1881, 12 okt.,

Viering 40-jarig ambtsjubileum door burgemeester mr. C.A. Nairac van **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 14 en 21 oktober 1881.

1882, 12 jan.,

Raadsbesluit nr. 1668 betreffende "Verordening op de indeeling der gemeente in wijken, enz.(..)" Art. 1: De Gemeente wordt verdeeld in 4 wijken, genaamd **Barneveld, Voorthuizen, Garderen** en **Kootwijk**; iedere wijk bestaat uit de kadastrale Gemeente van dien naam."

"Art.2. De grenzen der kom van het dorp Barneveld zijn: de gracht van Schaffelaar van af het ijzeren hek in oostelijke rigting, langs den Drostendijk, van dezen in de rigting en langs den ouden Lunterschen weg, den Kooterweg tot den Amersfoortschen straatweg, dezen dwars over in de rigting langs het huis in de Plantage, het voetpad van dien naam volgende tot aan de westelijke grenzen van den gronden behorende tot het vroeger Troste Huis, verder langs de perceelen Sectie D, ns. 233, 237, 536, 538, van daar dwars over de dorpstraat langs het Nijkerker voetpad, de oostelijke grenzen der perceelen Sectie B, no. 385, 389, tot de kleine Barneveldsche beek, van deze het leibeekje volgende tot aan het ijzeren hek van Schaffelaar."

1882, 14 apr.,

Raadsbesluit nr. 2156 betreffende "Verordening op de indeeling der gemeente in wijken, enz.(...)". Art. 2: De grenzen der kom van het dorp **Barneveld** zijn: de gracht van Schaffelaar van af het ijzeren hek in oostelijke richting, langs den Drostendijk, van dezen in de rigting en langs den ouden Lunterschen weg, den Kooterweg tot den Amersfoortschen straatweg, dezen dwars over in de richting langs het achterhuis van de Plantage, het voetpad van dien naam volgende tot aan de westelijke grenzen van het kadastrale perceel Sectie D, No. 813, verder langs de perceelen Sectie D Ns 741, 711, 655, 905, 904, 778, 709, 233, 237, 917, 916, van daar dwars over de dorpstraat langs het Nijkerkervoetpad, de zuid-oostelijke grenzen der perceelen Sectie B, no. 385 en 389, tot de kleine Barneveldsche beek, van deze aan den zuid-oostelijken punt van perceel Sectie B, No. 368 het leibeekje volgende tot aan het ijzeren hek van Schaffelaar."

De grenzen van de kom van het dorp **Voorthuizen** zijn: Van den Rijksstraatweg ten westen van het perceel "de Posthoorn" in noordelijke richting langs de Driedorperweg en om de westzijde van "de Pol" Sectie D, No. 523, verder oostwaarts de weg volgende langs de perceelen Sectie D, Ns. 422, 423, oostzijde van 424, zuidzijde van 150, ten noorden van "de Hoef", No. 153, naar den Putterstraatweg, dezen noordwaarts volgende tot de grens van Nijkerk, van daar oostwaarts langs deze grens tot den oosthoek van Sectie E, no. 83, verder langs de oostzijde van dit perceel en de perceelen E, Ns. 84, 81 en 80 naar en dwars over den Rijksstraatweg langs den weg en om het perceel Sectie F, No. 213, naar den Zeumerschen weg nabij "Smidshoef", Sectie G, No. 112; van Smidshoef langs de zuidzijde van Sectie G, No. 109 tot het Zeumersche voetpad, langs dit pad noordwaarts tot de waterleiding uit het Molenveen, deze volgende in westelijke richting tot aan den Rijksstraatweg en langs dezen noord-oostwaarts tot de westzijde van het perceel "de Posthoorn.""

1882, 15 feb.,

Oprichting van de Westerveldstichting te **Barneveld**.

1882, 20 mei,

Dienstbezoek van de gouverneur van Gelderland aan de gemeente **Barneveld**.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1882, nota uitsteken vlag (reeds vernietigd).

1882, 22 okt.,

De in **Barneveld** wonende Jannetje Schut, geboren van de Peppel, viert haar 101ste verjaardag.

bron: Barneveldsche Courant, 6 oktober 1882

1882, 24 nov.,

Hinderwetvergunning voor W. van de Kamp voor oprichting koperslagerij (nr. 9), op perceel, kadastraal bekend gemeente **Barneveld**, sectie D, nr. 407 (zie ook: 28 juli 1900, nr. 50).

1883, 5 mrt.,

Overlijden burgemeester mr. C.A. Nairac van **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 9 maart 1883

1883, 4 mei,

Installatie burgemeester A.W.J.J. baron van Nagell van **Barneveld**.
bron: Barneveldsche Courant, 4 en 11 mei 1883 (zie ook: 25 mei)

1883, 11 jun.,

Feest bij de Openbare School in **Stroe**. De feestcommissie bestond uit H. van de Top, Garderbroek en Jan van Surksom en Fijsbert v.d. Goot uit Stroe.

bron: GAB, Collectie Bouwheer. Stroe. 4. Instellingen. (school)

1883, 17 aug.,

De koning van Oranje Nassau, op weg naar Soestdijk, passeert **Barneveld**.

1883, 15 okt.,

*"Den 15 October (1883) vertrokken wij per boot tot Arnhem om vervolgens per spoor naar Ede te stoomen, alwaar we een oude krakende postwagen bestegen die ons naar Lunteren en vervolgens naar **Barneveld** bracht, vanwaar de reis te voet werd voortgezet over **Voorthuizen** naar Putten. Ons reis derwaarts was nogal voorspoedig en gezellig geweest, daar de genoemde dorpen niet heelemaal van belang ontbloot waren altans Eck en Barneveld, terwijl onze weg gestadig was afgewisseld door dennebosschen en heidevelden, men kon niet alleen zich door eigen oogen overtuigen, maar zelf gevoelen dat men in een heide streek was altans toen men Voorthuizen achter de rug had, als wanneer het zoo doodsch en akelig kaal om je heen werd, de weinige stulpen die men passeerde er ook zoo echt voorvaderlijk er uit zagen".*

lit.: Dagboek Auke Klapper (Workum 1853 - Nijmegen 1910); Aantekeningen en nauwkeurige beschrijvingen mijner levensloop, successievelijk opgeschreven uit dagelijksche notitie's.

1883, 22 okt.,

De in **Barneveld** wonende Jannetje Schut, geboren van de Peppel, viert haar 102de verjaardag.

bron: Barneveldsche Courant, 26 oktober 1883

1883, 25 nov.,

Overlijden van de arts J.R. van Maanen.

bron: Barneveldsche Courant, 30 november en 7 december 1883

1884

Grondboring bij de weduwe Van Gemert (begin Jan van Schaffelaarstraat te **Barneveld**). Rapport: I. 9,1 m. + AP – 2,25 M – AP. Zeer fijn zand; II. 2,25 – 5,65 m zeer fijn, zeer leemhoudend zand; III. 5,65 – 8,2 m, fijn, niet of weinig leemhoudend zand; IV 8,2 – 9 m. zeer fijn, zeer leemhoudend zand; V. 9 – 15,4 m., grijze klei met schelpgruis; VI. 15,4 – 16 m. zand, dat naar onder toe grover wordt, schelpplaag, VII 16 - ? m, zand, enz.,

bron: Lorié, J., De geologische bouw der Geldersche Vallei, benevens Beschrijving van eenige nieuwe Grondboringen. Amsterdam, 1906 (overdruk KAW)

1884

Raadsleden in dit jaar: W. Wilbrink, H. Romeijn, G.C. van Versendaal, R. Seldenrijk, W. van de Bleek, G. Broekhuizen, F. van Zomeren, H. van Essen, A. van Hell, D. van Heuven, J. van Omme, F.J. van Essen.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1884 (inmiddels vernietigd).

1884, 13 mrt.,

Bij gemeente-veldwachter Jan de Jager te **Voorthuizen** wordt een drieling geboren.

bron: Barneveldsche Courant, 14 maart 1884

1884, 13 mrt.,

Overlijdensdatum van mevr. K. Mulderij-van Essen. A. Aarsen uit Uddel wijdt hieraan een gedicht dat wordt geplaatst in de - ,

bron: Barneveldsche Courant, 21 maart 1884.

1884, 10 sep.

Oprichting schietvereniging "De Schaffelaar" te **Barneveld**. Maakte gebruik van de schietbanen in het Watermolense- of eigenlijk Van Zuylen van Nieveltbos.

bron: Barneveldsche Courant, 12 september 1884

1884, 20 sep.

In de gemeenteraad wordt een adres van dankbetuiging van ingezetenen van Kootwijk voor het ontvangen uurwerk in de toren bekendgemaakt.

1884, 25 sep.,

Viering 100-jarig bestaan van het Armenhuis te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 29 september 1884

1884, 12 okt.,

De in **Barneveld** wonende Jannetje Schut, geboren van de Peppel, viert haar 103^e verjaardag.

bron: Barneveldsche Courant, 24 oktober 1884.

1884, 29 dec.,

Overlijden van Jantje Everts van de Peppel.

bron: De Neder-Veluwe, 1 januari 1885

1885, 4 feb.,

Besluit van de gemeenteraad om de eikenbomen, staande aan de Nieuwstraat, publiek te verkopen.

1885, 19 feb.,

Viering 40-jarig bestaan van de Spaarbank 1845 te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 27 februari 1885

1885, 1 sep.,

Begin Instituut (kostschool) van W.R. Kreiken. n.b. Daarvoor Kapteyn.

bron: Barnerveldsche Courant, advertentie 21 aug 1885

1885, 9 okt.,

(Gemeente)Arts J. Versteeg te **Barneveld** viert 25-jarig ambtsjubileum.

bron: Barneveldsche Courant, 2 en 16 oktober 1885

1886, 17/18 jan.,

In de nacht van 17 op 18 januari 1886 brandde in **Voorthuizen** het huis van G. van Beek af.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1886 (doc.collectie).

1886, 11 feb.,

Hinderwetvergunning (nr. 16) voor een schapen- en varkensslachterij voor E. Moll te Ede, op perceel kadastraal gemeente **Voorthuizen**, sectie G., nr. 914.

1886, 9 mrt.,

Brand in het huis van Evert van Beek in de buurtschap Harselaar, **onder Voorthuizen**.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1886 (doc.verzameling).

1886, 30 mrt.,

Leggen eerste steen van de school voor betalenden te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 2 april 1886.

1886, 20 apr.,

Start werkzaamheden exportslachterij "Deptford" van E. Moll nabij "De Hollander" te **Barneveld**.

bron: BC adv 16 apr 1886.

1886, jun.,

'Naar wij vernemen is er een plan ontworpen om een nieuwe schietbaan op te richten in het gerooide Oud-Barneveldsche bosch, waarvan een gedeelte daartoe goedgunstig zou worden afgestaan. Daarbij zou dan een wandelpark worden aangelegd, met een muziektent voor de openbare zomeruitvoeringen der Harmonie, en een lokaal voor buitensociëteit. Reeds moet een commissie van vijf heeren benoemd

zijn, om deze plannen verder uit te werken en er zoo goed mogelijk gevolg aan te geven."

bron: Barneveldsche Courant, 4 juni 1886.

1886, jul.,

*"Herhaaldeijk vallen kinderen in de greppel der waterlossing langs het huis "de Korenbeurs" (Jan van Schaffelaarstraat, **Barneveld**). Nog deze week werd een kind daaruit opgehaald vol modder en slijk. Zou er geen mogelijkheid op zijn, dat daar van gemeentewege een paar planken over gelegd worden? Dit was toch tegen geringe kosten een grote gerustheid voor menige moeder in de buurt. Zooals het nu is, bestaat er veel kans, dat er de een of andere tijd, een even treurige herinnering aan verbonden wordt, als aan dat gat bij de Amersfoortsche straatweg, hetwelk ook een offer eischte, doch nu flink gedekt is door een ijzeren rooster".*

bron: Barneveldsche Courant, 16 juli 1886.

1886, aug.,

E. van den Ham te Garderen krijgt f. 6,- van het gemeentebestuur i.v.m. de aankoop van een gouden munt ten behoeve van de oudheidkamer in het raadhuis. Het betrof een goudgulden van Bonn: Keulen, Frederik van Laarwerden 1370-1414, bij **Garderen** gevonden.

bron: GAB, bijlage gemeenterekening 1886 (thans doc.verzameling)

1886, 6 okt.,

Ingebruikname school voor betalenden te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 8 oktober 1886.

1886, 21 okt.,

Brand in de Pelmolen van G.J. Wijnveen te **Barneveld**: "Hedennacht ten drie ure werden de inwoners onaangenaam uit hun slaap gewekt door het luiden der brandklok en het geroep van brand. Een felle brand was uitgebroken bij G.J. Wijnveen, aan de zoogenaamde pelmolen. De pelmolen met schuur waarin zich voor duizenden guldens schors bevond is door de vlammen vernield. Het flink optreden der brandweer, onder leiding van onze burgemeester hebben er veel toe bijgedragen dat de belendende percelen gespaard gebleven zijn. De oorzaak van den brand is onbekend."

bron: Barneveldsche Courant, 22 oktober 1886; GAB, bijlage gemeenterekening (doc.verzameling).

1887, 22 jan.,

Vergadering Maalschap **Voorthuizen** tot verdeling van de maalschapsgronden.

bron: Malenboek maalschap Voorthuizen.

1887, 4 sep.,

Institutionalisering van de Gereformeerde kerk te **Barneveld**. Ds. Houtzagers uit Kootwijk bevestigt de gekozen kerkenraadsleden in het ambt.

bron: Wit, D. de, Kudde en herder, blz. 165.

1887, 27 sep.,

Viering 25-jarig ambtsjubileum van R. Adama als hoofd van de school voor niet-betalenden te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 16 en 30 september 1887

1888, 13 feb.,

Opening School met den Bijbel te **Voorthuizen**.

bron: Barneveldsche Courant, 17 februari 1888.

1888, 23 mei,

Brand te **Kootwijkerbroek**: drie woningen in de as gelegd.

bron: Barneveldsche Courant, 25 mei en 15 juni 1888; bijlage gemeenterekening 1888 (in doc.verzameling).

1888, 17 sep.,

Verslag opening van de School met den Bijbel te **Voorthuizen**.

bron: Barneveldsche Courant, 21 september 1888

1888, 4 nov.,

Overlijden oud-raadslid A. van Hell.

bron: Barneveldsche Courant, 9 november 1888

1888, 5 nov.,

Overlijden van de arts Willem Joseph de l'Espinasse te **Voorthuizen**.

bron: Barneveldsche Courant, 9 november 1888

1888, 17 nov.,

In de gemeente **Barneveld** werd gevlagd ter herdenking van "Neerlands onafhankelijkheid".

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening (vernietigd).

1888, 20 november,

Opening School met den Bijbel te **Kootwijk**.

bron: Barneveldsche Courant, 23 november 1888

1888, 6 dec.,

In gebruikname gebouw Gereformeerde Kerk aan de Nieuwstraat te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 30 november, 14 december 1888.

1888, 8 dec.,

Bespreking tussen de gemeentebesturen van **Barneveld**, Ede en Nijkerk met de heer Krieger over de aanleg van de spoorlijn E-N.

bron: Barneveldsche Courant, 14 december 1888.

1889, 12/13 jan.,

Brand van de schuur van M. van de Loenhorst te **Kootwijkerbroek**.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening (reeds vernietigd).

1889, 22 apr.,

Uitdeling paaseieren uit legaat Sweys in de Zondagschool "De Heere zal 't Voorzien" aan de Langstraat te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 26 april 1889.

1889, 1 mei,

Exploitatie van de gasfabriek in **Barneveld** gaat over in handen van de heer Heeremans, gasfabrikant te Enkhuizen.

bron: Barneveldsche Courant, 22 maart 1889.

1889, 15 mei,

Opening School met den Bijbel te **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, 3 mei, 10 mei 1889.

1889, 24 mei,

Legging eerste steen Ned.Herv. kerk te **Kootwijkerbroek**, tekst: "De eerste steen is gelegd/door/Jhr.J.E.H. Baron van Nagell/ 24 Mei 1889".

bron: Barneveldsche Courant, 17 mei, 23 en 31 mei 1889.

1889, 29 mei,

Hinderwetvergunning voor A.W.J.J. baron van Nagell (nr. 22) voor de aanleg van een schietbaan op kadastrale gemeente **Barneveld**, sectie G., nr. 1253.

1889, 10 jul.,

Brand van bergen en schuur bij de boerderij Kraaikamp in de buurtschap **Kallenbroek**.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening (reeds vernietigd).

1889, 24 nov.,

Brand in de boerderij van Jan Nijhof te **Kootwijkerbroek**.

bron: Barneveldsche Courant, 29 november 1889; GAB, bijlagen gemeenterekening (n.b. Daarin staat de buurtschap Esveld vermeld)

1889, 31 dec.,

Viering 25-jarig ambtsjubileum door gemeente-ontvanger G. Verloop Bzn.

bron: Barneveldsche Courant, 27 december 1889.

1890, 1 feb.,

W. de Beijl vestigt zich als rijksveearts in **Barneveld**.

bron: Barneveldsche Courant, adv 7 feb 1890.

1890, 2 feb.,

Op deze zondag werd de nieuwe NH kerk voor Hervormden te **Kootwijkerbroek** in gebruik genomen.

bron: (o.a.) BC 17 en 31 januari, 7 februari 1890, Apeldoornsche Courant, 8 februari 1890.

1890, 18 feb.,

Oprichting CHU-kiesvereniging te **Barneveld**.

bron: BC 21 februari 1890.

1890, 18 mrt.,

Brand in de boerderij "Nooit Voltooid" te **Barneveld**.

Bron: BC 21 maart 1890.

1890, 30 apr.,

Overlijden van de eerste **Voorthuizense** gereformeerde predikant dr.mr. W. van den Bergh te Montreux.

bron: BC 2, 9 en 23 mei, 13 juni 1890.

1890, 2 jun.,

Ontbinding van de zangvereniging "Concordia" te **Barneveld**.

bron: BC 6 juni 1890.

1890, 15 aug.,

Spoorwegongeluk te **Barneveld**.

bron: BC 22 augustus, 17 oktober 1890.

1890, 25 sep.,

W. Wilbrink herdenkt 25-jarig wethouderschap.

bron: BC 26 september en 3 oktober 1890.

1890, 7 nov.,

Inwijding kerk Ned. Geref. Gemeente te **Voorthuizen**.

bron: BC 31 oktober en 14 november 1890.

1891, 27 jan.,

Na twee maanden streng winterweer die de vorst een meter de grond injoeg, zette eind januari de dooi in alle hevigheid in. De snel wegsmeltende sneeuw en de overvloedige regenval zorgden voor veel wateroverlast. De spoorlijn Apeldoorn-Amersfoort werd over een lengte van bijna 5 km overstroomd en met zand bedolven. Er deden zich verzakkingen voor die een goederentrein lieten ontsporen.

bron: Apeldoornsche Courant 27 januari 1891

Ten gevolge van overstroming is het treinverkeer tussen Apeldoorn en **Barneveld** voor het vervoer van personen en goederen tijdelijk gestaakt.

bron: adv. Apeldoornsche Courant 27 januari 1891.

1891, 20 apr., (vr)

In de schenkingsoorkonde van de bijbels van de preekstoel en van het voorzangersgestoelte van de Hervormde (?) kerk van **Kootwijkerbroek** staat het volgende te lezen:

"Schenkingsoorkonde Kootwijk Vrijdag 20 April 1891 Vrijdag 22 Mei Ds. J.H. Houtzagars.

“L.S. In den jare 1891 hebben de Synodale kerkvoogden den 20ste April, toen zi, Otto van Middendorp, Evert Blootenburg, Jan van Ee Theuniszoon, allen wonende te Kootwijkerbroek, de laatste vertegenwoordigd door Anne Willem Jacob Joost Baron van Nagell, Burgemeester van Barneveld aan de kerkvoogden der Ned. gereformeerde gemeente (doleerende) te Kootwijk Reyer van Buurik, Roelof Termaat en Jan van Ee Dz, allen wonende te Kootwijk, de laatste te Kootwijkerbroek, wederrechtelijk de Kerkelijke goederen ontnamen, zich niet geschaamd den folio Statenbijbel, die in 1821 (1811?) aan de gemeente te Kootwijk was geschonken van den kansel te rukken; ook hebben zij den Statenbijbel van de voorlezerslessenaar geroofd. Op heden den 22ste Mei 1891 is in de behoefte van beide bijbels voorzien.”

1891, 9 mei,

De raad der gemeente **Barneveld** besluit tot aankoop van de gasfabriek van de erven van baron Van Zuylen van Nievelt.

1891, 22 mei, (vr)

zie: 20 april 1891.

1891, 14 jun.,

Bevestiging ds. Koffijberg als eerste gereformeerde predikant van **Barneveld**.

bron: BC 19 juni 1891

1891, 30 jul.,

Brand op de boerderij "Schoonhorst", buurtschap **De Glind**.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1891.

1891, 24 aug.,

Brand aan het Moleneinde te **Barneveld**.

bron: BC 28 augustus 1891

1891, 10 okt.,

Brandweer **Barneveld** assisteerde korps uit Lunteren bij brand in "De Biezen". Het huis brandde af: "De piano en enige andere kleine zaken konden worden gered." Barneveld zette een brandspuit en 23 man in o.l.v. brandmeester D.G. Heineman en onderbrandmeester B.J. Schueler.

bron: (o.a.) BC 16 oktober en 13 november 1891.

1891, 15 okt.,

Hinderwetvergunning voor J.J. de Heus te **Barneveld** voor de oprichting van een stoommeelfabriek, nr. 24, op perceel kadastraal gemeente Barneveld, sectie G., nr. 1065 (uitbreiding d.d. 12 oktober 1911, nr. 109).

1891, 15 okt.,

Ongeluk met de **Barneveldse** bierkar in Wageningen.

bron: BC 23 oktober 1891

1891, 13 nov.,

Overlijden wethouder W. Wilbrink.

bron: BC 20 november 1891

1891, 21 nov.,

"De vermiste persoon J.B. is Zaterdagmiddag j.l. levenloos opgehaald uit de kolk op den huize "Duinkerken" te **Barneveld**.

bron: BC 26 november 1891. n.b. Betrof de 52-jarige, ongehuwde dagloner Jan Bos.

1892, 12 feb.,

Overlijden pastoor J.W. Cremer.

bron: BC 19 februari 1892

1892, 19 jun.,

14 leden van de Cricket en Footballclub Vitesse uit Arnhem reizen met een grote Jan Plezier via Ede

naar **Barneveld** om daar uit te komen tegen de cricketclub van de kostschool van Oom Kreiken. Ook een jaar later werd er een cricketwedstrijd georganiseerd. Als naam van de Barneveldse club staat dan "Be Quick" vermeld (BC 9 juni 1893). In 1894 vond de wedstrijd plaats op 27 mei (BC 1 juni 1894).
bron: Adriani Engels, M.J., Gedenkboek 60 jaar Vitessehistorie. [Arnhem], 1952; BC 9 jun 1893 en 1 jun 1894.

1893, 1 apr.,

Raadsbesluit nr. 2556: "c. Volgens overgelegde tekening en begroting 1 urinoir voor 4 en 6 personen te plaatsen op de Markt tegenover "De Bonte Koe" en 1 urinoir van mindere ruimte op een geschikt terrein in de nabijheid van de markt" te **Barneveld**.

bron: GAB, raadsnotulen .

1893, 3 mei ,

In Barneveld overlijdt de kunstschilder Willem Troost.

bron: BC 12 mei 1893.

1893, 15 mei ,

De Commissaris der Koningin in de provincie Gelderland brengt een werkbezoek aan **Barneveld**.

bron: BC 19 mei 1893.

1893, 16 mei,

Hinderwetvergunning nr. 26, voor de oprichting van een koperslagerij door J.H. Hartkamp op het perceel, kadastraal gemeente **Voorthuizen**, sectie G., nr. 28. n.b. Vergunning voor een zelfde inrichting in **Barneveld** dateert van 28 oktober 1905 (nr. 84).

1893, 16 mei,

Blikseminslag op boerderij "De Grote Brand" .

bron: BC 19 mei 1893.

1893, jun.,

De heer Bertels van "De Biezen" bij **Barneveld** ontdekt de groenvoedermethode.

1893, 4 jun. (zo),

Op "Benno" te **Barneveld** werd een cricketmatch gehouden tussen de cricketclubs "Vitesse" uit Arnhem en "Be Quick" uit Barneveld. De wedstrijd werd door Vitesse met 7 punten en 1 inning gewonnen.

bron: BC 8 juni 1892

1893, 13 jun.,

Huis van bakker A. Engelen in **Garderen** afgebrand.

bron: BC 14 juli 1893.

1893, 31 dec.,

Brand boerderij "Westerveld".

bron: GAB, inmiddels vernietigde nota van R. Nijhoff voor vervoer brandspuit met twee paarden.

1894, 2 jan.,

A. van den Bogert viert 25-jarig ambtsjubileum als gemeentesecretaris.

bron: BC 15 december 1893.

1894, 11 jan.,

Brand in de boerderij "Het Lage Gat" in **Zwartebroek**, bewoond door Van 't Hof.

bron: BC 19 januari 1894.

1894, 8 feb.,

J.A. Romeijn promoveert op zijn proefschrift "De operationele behandeling van wervelfracturen".

bron: BC 9 februari 1894.

1894, 11 mrt.,

Ds. C.A. Lingbeek doet intrede in de NH-kerk te **Voorthuizen**.
bron: BC 9 en 16 maart 1894.

1894, 24 mrt.,
Brand in de windkorenmolen "De Twee Gebroeders" van de fa. Knottenbelt aan de Wilhelminastraat te **Barneveld**.
bron: BC 30 maart 1894.

1894, 27 mei,
Cricketmatch tussen Be Quick **Barneveld** en Vitesse Arnhem.
bron: BC 1 juni 1894.

1894, 3 jun.,
Ds. J.E. Vonkenberg doet intrede bij de Geref, kerk te **Voorthuizen**.
bron: BC 18 mei en 15 juni 1894.

1894, 23 jul.,
In de gemeente **Barneveld** slaat op diverse plaatsen de bliksem in.
bron: BC 27 juli 1894.

1894, 12 aug.,
Oprichting Jongelingsvereniging op gereformeerde grondslag "Abrona" te **Barneveld**.

1894, 23 okt.,
Boerderij op landgoed "Dennenbroek" bij **Barneveld** afgebrand.
bron: BC 26 oktober 1894.

1894, 28 okt.,
Bevestiging ds. G. Vellenga te **Kootwijkerbroek**.
bron: BC 2 november 1894

1894, 12 dec.,
Oprichting Chr. Zangvereniging te **Barneveld**.
bron: BC 14 december 1894

1895, 16 apr.,
Brand in schuur van slagerij Van Spankeren te **Barneveld**.
bron: BC 18 april 1896

1895, 12 aug.,
E.J. Haanschoten viert 25-jarig ambtsjubileum als gemeente-opzichter van **Barneveld**.
bron: BC 15 augustus 1895

1895, 18 aug.,
Verslag van een brand in een hooiberg van logementhouder Schut te **Barneveld**.
bron: BC 22 augustus 1895

1895, 8 okt.,
Opening van de manufacturenzaak van mej.wed. Fikkert te **Barneveld**.
bron: BC 10 oktober 1895

1895, 12 dec.,
Honderdjarig bestaan RK-kerk en -parochie te **Barneveld**.
bron: BC 12 december 1895

1895, 22 dec.,
Dominee E. Fransen (overleden 4 juni 1898) wordt als predikant van de Geref. Gemeente bevestigd te **Barneveld**.

bron: BC 19 december 1895 (zie voor overlijden BC 9 juni 1898).

1896, 30 jun.,

Verkoop van de koperen lichtkroon uit de raadzaal van het gemeentehuis te **Barneveld** aan het Rijksmuseum te Amsterdam voor f 3.000,- op voorwaarde dat een replica aan de gemeente wordt geleverd.

bron: BC 2 juli 1896.

1896, 26 jul.,

Grote storm die veel schade veroorzaakte o.a. werden vier stallen op het remondepot **Nieuw Milligen** verwoest.

1896, 10 dec.,

Oprichting van de spoorwegmaatschappij "De Veluwe" te **Barneveld**.

1897, 30 apr.,

Hinderwetvergunning (nr. 40) voor de oprichting van een boterfabriek voor A.W.J.J. baron van Nagell, op perceel kadastrale gemeente **Barneveld**, sectie B, nr. 901.

1897, 4 jul.,

Overlijden ds. J.A.P. Ris Lambers.

bron: BC 8 juli 1897

1897, 18 aug.,

Brand in de schuur bij "De Vergulde Wagen" te **Voorthuizen**. Kon snel worden geblust.

lit: Crebolder, G., Voorthuizen. Van pleisterplaats tot vakantiedorp. blz. 11.

1898, 3 apr.,

Ds. Schook te **Garderen** viert zijn 50-jarig jubileum als predikant.

bron: BC 24 maart 1898.

1898, 22 apr.,

Hinderwetvergunning (nr. 39) voor de oprichting van een stoomzuivelfabriek door C.J. Schimmel te Harselaar op het perceel, kadastraal gemeente **Voorthuizen**, sectie A., nr. 89 (idem, uitbreiding met een meelfabriek: 2 mei 1901, nr. 56). n.b. Er bestaat een nota van voerman P. Bouw uit Voorthuizen van f. 3,- "ter gelegenheid van brand met de spuit en wagen met menschen na C. Schimmel Harselaar". **bron:**

bron: GAB, Nota bluswerkzaamheden, inmiddels vernietigd (bijlage gemeenterekening).

1898, 15 aug.,

E. Logtenberg viert 25-jarig priesterjubileum.

bron: BC 11 en 18 augustus 1898.

1898, 24 sep.,

Brand in het huis van D. van den Broek en H. Cozijnsen te **Barneveld**. De brand werd volgens een rekening van gemeenteontvanger G. Verloop o.a. geblust door J. van den Brink, J. Essenburg, J. Dijkhorst, J. Remond, D. van Breenen en P. Zwart. De laatste twee hadden ook 's nachts nog (wacht)dienst gelopen.

bron: GAB, Nota bluswerkzaamheden, inmiddels vernietigd (bijlage gemeenterekening).

1898, 20 okt.,

Oprichtingsvergadering Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer en Plaatselijk Belang te **Barneveld**.

bron: BC 27 oktober 1898.

1898, 1 nov.,

Viering 25-jarig ambtsjubileum hoofdonderwijzer E. van Schothorst te **Barneveld**.

bron: BC 3 november 1898

1898, nov.,

Aankoop van het "Oosterbosch" te **Barneveld** door de Spaarbank 1845.
bron: BC 24 november en 1 december 1898.

1898, 8 nov.,

Hinderwetvergunning voor J.R. Lamprecht te Ede (nr. 44) voor een zouterij en drogerij (van darmen?), op perceel, kadastraal bekend **Voorthuizen**, sectie G. nr. 1248.

1899,

Vondst van 370 zilveren munten uit de 17de – 18de eeuw bij de boerderij "Groot Batelaar".

bron: Barneveldsche Courant, 4 januari 1900.

1899, 27 sep.,

Hendrik Bouwheer viert 30-jarig ambtsjubileum als gemeente-bode van **Barneveld**.

bron: BC 28 september 1899.

1900, 1 jan.,

G.A. van den Berg viert 25-jarig ambtsjubileum als hoofdonderwijzer van de School met den Bijbel te **Voorthuizen**.

bron: BC 11 januari 1900.

1900, 14 feb.,

H. Nijhoff maakte met een sneeuwplough in 2,5 uur het centrum van het dorp **Barneveld** sneeuwvrij en ontving daarvoor f. 3,50.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1900 (inmiddels vernietigd).

1900, 9 – 13 apr.,

Deze week is men begonnen het zogenaamde Papiermakersbeekje (in **Barneveld**) ontzichtbaar te maken. Voor dit doel zijn grote cementen buizen aangevoerd, waar het water nu voortaan doorheen zal stromen.

bron: Barneveldsche Courant, 12 apr 1900

1900, 16 jun.,

Voor notaris D. van Heuven te **Barneveld** wordt een akte gepasseerd waarbij Gijsbert Jacob Dijkman, Hendrik Staal, Cornelis Johannes Schuld en Cornelis Johannes Schimmel, allen fabrikant en landbouwer, de vennootschap Dijkman en Compagnie oprichten met het doel een stoomzuivelfabriek te exploiteren

bron: BC

1900, 18 jun.,

Barneveld vlagt in verband met de herdenking van de Slag bij Waterloo.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1900 (inmiddels vernietigd).

1900, 18 jul.,

Oprichting van de schietvereniging "Piet Cronjé" te **Barneveld**.

bron: BC 19 juli 1900.

1900, 2 aug.,

Barneveld vlagt in verband met de verjaardag van HM de regentes (Koningin-moeder Emma).

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1900 (inmiddels vernietigd).

1900, 31 aug.,

Barneveld vlagt in verband met de verjaardag van HM Koningin Wilhelmina.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1900 (inmiddels vernietigd).

1900, 9 okt.,

De arts J. Versteeg viert zijn 40-jarig ambtsjubileum.

bron: BC 11 oktober 1900.

1900, 17 okt.,

Barneveld vlagt in verband met de verloving van HM Koningin Wilhelmina met ZKH Prins Hendrik.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1900 (inmiddels vernietigd).

1900, 21 nov.,

Bijeenkomst in de Ned.Herv. kerk te **Barneveld** om de Boerenleiders uit Zuid-Afrika aan te horen.

bron: BC 15 november 1900.